

Bruksela, dnia 15 grudnia 2011 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 117/2011

Sprawozdanie z inicjatyw i opinii Komisji Europejskiej w listopadzie 2011 r. – część druga (wybrane)

1. SPRAWY WEWNĘTRZNE - UE potrzebuje skuteczniejszych narzędzi do walki z przestępczością, terroryzmem i ekstremizmem
2. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Silniejsza współpraca i mobilność w centrum odnowionej strategii migracyjnej UE
3. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Nowa umowa UE-USA o danych PNR: lepsza ochrona danych i zwalczanie przestępczości i terroryzmu
4. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Przyszłe finansowanie spraw wewnętrznych: więcej funduszy, więcej elastyczności, uproszczone zasady
5. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Raport Komisji Europejskiej o narkotykach: Komisarz Cecilia Malmström wzywa do zwiększenia wysiłków w zakresie walki z handlem narkotykami
6. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Imigranci też mają prawo do życia rodzinnego – jak je zapewnić?
7. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja pozywa Włochy i Polskę do Trybunału Sprawiedliwości w związku z niepełną transpozycją trzeciej dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych
8. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja pozywa Polskę do Trybunału Sprawiedliwości w związku z prawami przewozowymi
9. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja kieruje uzasadnioną opinią do czterech państw członkowskich ws. wdrożenia dyrektywy dotyczącej wypadków morskich
10. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja wszczyna postępowanie przeciwko Polsce w związku z przepisami dotyczącymi jakości powietrza i polityki morskiej oraz wzywa Polskę do dostosowania swojego ustawodawstwa do dyrektywy azotanowej
11. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - W kierunku europejskiej kultury prawnej: Europejski Instytut Prawa rozpoczyna działalność
12. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Prawo do rzetelnego procesu sądowego: rządy krajów UE osiągnęły porozumienie w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym
13. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja kładzie nacisk na wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe w przyszłych budżetach unijnych
14. OCHRONA KONSUMENTÓW - Komisja przedstawia wnioski dotyczące szybszego, prostszego i tańszego rozwiązywania sporów z przedsiębiorcami
15. OCHRONA KONSUMENTÓW - Alternatywne metody i internetowy system rozstrzygania sporów konsumenckich w UE – pytania i odpowiedzi
16. OCHRONA KONSUMENTÓW - Nowe przepisy dotyczące żywności: stosowanie dodatków w UE stanie się bezpieczniejsze i bardziej przejrzyste
17. OCHRONA KONSUMENTÓW - Dodatki do żywności – pytania i odpowiedzi

18. AGENDA CYFROWA - Komisja wzywa 16 państw członkowskich do wdrożenia nowych przepisów w dziedzinie telekomunikacji
19. AGENDA CYFROWA - Komisja kwestionuje plany dotyczące regulacji stawek za kończenie połączeń w sieciach łączności ruchomej w Polsce i rozpoczyna dogłębny przegląd
20. AGENDA CYFROWA - Komisja przeznaczą 600 tys. euro na nowe Centrum ds. Pluralizmu i Wolności Mediów

1. SPRAWY WEWNĘTRZNE - UE potrzebuje skuteczniejszych narzędzi do walki z przestępczością, terroryzmem i ekstremizmem

Zgodnie z opublikowanym w dniu 25 listopada br. przez Komisję badaniem Eurobarometru czterech obywateli UE na dziesięciu uważa, że UE potrzebuje skuteczniejszych narzędzi walki z przestępczością zorganizowaną, terroryzmem i ekstremizmem. Komisja opublikowała także pierwsze sprawozdanie dotyczące strategii bezpieczeństwa wewnętrznego, w którym określiła kwestie wymagające dalszych działań i podsumowała dotychczasowe postępy.

Ponieważ bezpieczeństwo wystawione jest na coraz to nowe zagrożenia, a istniejące – nieustannie się zmieniają, UE musi być przygotowana, by odpowiednio na nie zareagować. W czerwcu tego roku w Norwegii prawicowy ekstremista przeprowadził katastrofalny w skutkach atak terrorystyczny. W sierpniu władze publiczne Wielkiej Brytanii skonfiskowały rekordową ilość kokainy – 1,2 tony. W całej UE ataki cybernetyczne dokonują spustoszeń w publicznych i prywatnych systemach komputerowych. Tych kilka przykładów przypomina o tym, jak ważne jest przeciwdziałanie zagrożeniom bezpieczeństwa wewnętrznego.

„Ataki w Norwegii tego roku ukazały dobitnie, że skala i stopień skomplikowania zagrożeń bezpieczeństwa, na jakie narażone są nasze społeczeństwa, rośnie. Żadne państwo członkowskie nie jest w stanie samodzielnie na nie odpowiedzieć. Aby osiągnąć cele dotyczące bezpieczeństwa i skutecznie zareagować na obawy europejskich obywateli w tym zakresie, musimy działać razem”, stwierdziła **Cecilia Malmström**, unijna komisarz do spraw wewnętrznych.

Ostatnie badanie opinii publicznej Eurobarometru pokazuje, że czterech Europejczyków na dziesięciu chciałoby, aby UE robiła więcej w celu zwalczania zagrożeń bezpieczeństwa określonych w odnośnej strategii. Wielu z nich uważa również, że zagrożenia te nasilą się w ciągu najbliższych trzech lat, wskazując, że największe prawdopodobieństwo nasilenia zagrożeń występuje w przypadku cyberprzestępczości.

Ich przekonania odbiegają jedynie nieznacznie od stanu faktycznego: sprawozdanie dotyczące strategii bezpieczeństwa wewnętrznego pokazuje, że przynajmniej trzy z pojawiających się zagrożeń wymagają szczególnej uwagi. Po pierwsze, internet, będący obecnie integralną i nieodłączną częścią naszego życia, staje się swego rodzaju **wirtualnym pośrednikiem** dla szerokiego zakresu działalności przestępczej i instrumentem terrorystycznej propagandy. Po drugie wpływ **obecnego kryzysu**

gospodarczego powoduje, że władze publiczne dysponują mniejszymi środkami finansowymi na zwalczanie wewnętrznych zagrożeń bezpieczeństwa. Po trzecie **niedawne wydarzenia w krajach sąsiadujących z UE**, również pozytywne i demokratyczne przemiany arabskiej wiosny, wywołały znaczne ruchy migracyjne. To z kolei stwarza presję na zewnętrznych granicach UE, a w niektórych przypadkach – warunki dla wzmożonej działalności przestępczej.

Aby zrealizować priorytety określone we wspomnianym sprawozdaniu, w 2012 r. Komisja przyjmie m.in. pakiet dotyczący konfiskaty i odzyskiwania mienia pochodzącego z działalności przestępczej, zorganizuje konferencję na wysokim szczeblu dotyczącą brutalnego ekstremizmu oraz opracuje ogólnoeuropejską strategię na rzecz bezpieczeństwa w internecie.

- **Kontekst**

W ramach programu sztokholmskiego w listopadzie 2010 r. Komisja przyjęła Strategię bezpieczeństwa wewnętrznego UE w działaniu i wyznaczyła pięć unijnych priorytetów na najbliższe lata.

W opublikowanym pierwszym rocznym sprawozdaniu przedstawiono postępy w jej realizacji w następujących dziedzinach:

- **zwalczanie przestępczości zorganizowanej:** wniosek Komisji w sprawie przepisów w zakresie danych dotyczących przelotu pasażera w przypadku lotów do lub z UE oraz pakiet antykorupcyjny, przyjęte w czerwcu br., były ważnym krokiem w tym zakresie. Konieczne są dalsze postępy w dziedzinie współpracy sądowej i organów ścigania. Należy również opracować podejście administracyjne dotyczące zwalczania poważnej przestępczości;
- **terroryzm i radykalizacja postaw:** Komisja ustanowiła sieć upowszechniania wiedzy o radykalizacji postaw i przyjęła komunikat na temat unijnego systemu śledzenia przepływu środków finansowych należących do terrorystów. Konieczne są jednak dalsze działania w odniesieniu do ram środków administracyjnych o zamrażaniu aktywów terrorystów i udoskonalenia bezpieczeństwa transportu lądowego;
- **cyberprzestępczość:** poczyniono postępy w zakresie ustanowienia zespołów ds. reagowania kryzysowego w dziedzinie informatycznej (CERT). W przyszłości kilka państw członkowskich będzie musiało podjąć pilne działania w celu ratyfikacji konwencji budapeszteńskiej, ustanawiającej ramy międzynarodowej współpracy w tym zakresie;
- **zarządzanie granicami:** w 2011 r. dokonano znacznych postępów w tej dziedzinie: uruchomiono wizowy system informacyjny (VIS), FRONTEX zrealizował operacje HERMES (przepływy migracyjne w regionie Morza Śródziemnego) oraz RABIT (na granicy grecko-tureckiej). Ponadto Komisja przedstawiła wnioski w sprawie udoskonalenia systemu oceny i monitorowania Schengen i ustanowienia do 2013 r. europejskiego systemu nadzoru granic (EUROSUR). W 2012 r. Komisja przedstawi sugestie dotyczące sposobu poprawienia koordynacji kontroli granicznych

przeprowadzanych przez różne organy krajowe (policję, straż graniczną i służby celne);

- **zarządzanie kryzysowe i zarządzanie katastrofami:** dzięki Europolowi, agencji Frontex, wspólnemu centrum sytuacyjnemu (SitCen) oraz centrum monitorowania i informacji przy Komisji Europejskiej, UE może korzystać z wiedzy fachowej w zakresie gromadzenia informacji, analizy i oceny zagrożeń oraz reakcji w sytuacjach kryzysowych w różnych obszarach bezpieczeństwa wewnętrznego. W przyszłości Europa powinna stopniowo przechodzić na spójną politykę zarządzania ryzykiem i uwzględniać kwestie oceny zagrożenia i ryzyka w pracach nad nowymi strategiami politycznymi i w ich realizacji. Współpraca pomiędzy państwami członkowskimi, Komisją i Europejską Służbą Działań Zewnętrznych (ESDZ) ma w tym przypadku szczególne znaczenie;
- **zewnętrzny wymiar bezpieczeństwa UE:** w 2011 r. opracowano szereg inicjatyw mających na celu rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej i koordynację działań w zakresie terroryzmu, przestępczości międzynarodowej oraz nielegalnej migracji na Bałkanach Zachodnich, w Rogu Afryki i Sahelu. Ponadto ESDZ i Komisja opracowały wspólny dokument, aby zacieśnić więzy między podmiotami wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO) oraz podmiotami działającymi w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Przeanalizowano także możliwości współpracy między misjami policyjnymi w ramach WPBiO a Europolem.

- **Dalsze informacje**

Sprawozdanie w sprawie wykonania strategii bezpieczeństwa wewnętrznego UE:

http://ec.europa.eu/home-affairs/news/intro/news_201111_en.htm#20111125

Specjalne sprawozdanie Eurobarometru poświęcone bezpieczeństwu wewnętrznemu:

<MEMO/11/829>

Strona internetowa komisarz Cecilii Malmström odpowiedzialnej za sprawy wewnętrzne:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/welcome/default_en.htm

Strona Dyrekcji Generalnej do Spraw Wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/index_en.htm

2. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Silniejsza współpraca i mobilność w centrum odnowionej strategii migracyjnej UE

Unia Europejska musi poprawić swoje stosunki z krajami nienależącymi do UE, aby pełniej czerpać korzyści, które migracja może przynieść obu stronom. Wprawdzie migracja zajmuje wysokie miejsce na liście priorytetów politycznych Unii Europejskiej, jednak Arabska Wiosna i wydarzenia w południowych krajach śródziemnomorskich w 2011 r. uwydatniły jeszcze potrzebę posiadania przez UE spójnej i kompleksowej polityki migracyjnej. Dlatego właśnie Komisja Europejska proponuje wzmocnienie dialogu i współpracy operacyjnej z państwami partnerskimi spoza UE w dziedzinie migracji i mobilności, co stanowi pogłębienie propozycji zawartych w komunikacie dotyczącym partnerstwa i wspólnego dobrobytu z południowym regionem Morza Śródziemnego z dnia 8 marsz. To nowe podejście zostało dokładnie opisane w nowym Globalnym

podejściu do kwestii migracji i mobilności, które skupia się na migracji obywateli państw trzecich i sprawia, że partnerstwa są trwalsze i bardziej nastawione na przyszłość. Kwestia mobilności obywateli państw trzecich poprzez zewnętrzne granice UE jest ważna, dotyczy bowiem wielu grup ludzi, na przykład osób przyjeżdżających na krótki okres, turystów, studentów, naukowców, przedsiębiorców czy osób odwiedzających członków rodziny, jest też powiązana z polityką wizową.

„Tworzymy jasne i konsekwentne ramy strategiczne polityki migracji i rozwoju. Unia Europejska będzie lepiej przygotowana do zarządzania migracją w obrębie swoich granic i na całym świecie jedynie wtedy, jeżeli będzie dalej intensyfikować dialog i współpracę z państwami partnerskimi. Nowe Globalne podejście do kwestii migracji i mobilności reprezentuje ramy strategiczne, które pozwolą zapewnić wartość dodaną działań UE oraz państw członkowskich w tej dziedzinie”, powiedziała **Cecilia Malmström**, komisarz do spraw wewnętrznych.

- Priorytetowe ramy operacyjne obejmą dwa rodzaje działań:

Po pierwsze, zaoferowanie **partnerstw na rzecz mobilności** w pierwszej kolejności państwom bezpośrednio sąsiadującym z UE, a także Tunezji, Maroku i Egiptowi. Partnerstwa na rzecz mobilności stworzą konkretne ramy dialogu i współpracy między państwami należącymi i nienależącymi do UE. Partnerstwa te koncentrować się będą na ułatwieniu i organizacji legalnej migracji, skutecznych i humanitarnych środkach rozwiązywania problemu nielegalnej migracji, a także konkretnych działaniach na rzecz **wzmacniania skutków, jakie migracja przynosi dla rozwoju. Proces ten obejmować będzie również zawieranie umów o ułatwieniach wizowych i o readmisji.**

Komisja proponuje także utworzenie **wspólnych programów w obszarze migracji i mobilności** jako zaawansowanego poziomu współpracy z innymi krajami w oparciu o wspólne zalecenia, cele i zobowiązania do dialogu i współpracy.

Zostaną utworzone **ośrodki zasobów w zakresie migracji i mobilności**, których zadaniem będzie udostępnianie zasobów i wspieranie osób fizycznych i państw partnerskich w zakresie wyszukiwania pracowników i doboru kwalifikacji. Internetowy **portal imigracyjny UE** pomoże także migrantom w dokonywaniu bardziej świadomych wyborów w kwestii migracji i przemieszczania się do UE.

Sprawozdanie dotyczące globalnego podejścia będzie sporządzane co dwa lata, począwszy od czerwca 2013 r., w celu monitorowania realizacji i zapewnienia postępów.

- **Dodatkowe informacje**

Nowe Globalne podejście do kwestii migracji i mobilności będzie:

- Ściślej zintegrowane ze współpracą na rzecz rozwoju i polityką zagraniczną UE. Będzie ono realizowane wspólnie przez Komisję Europejską, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, w tym delegatury UE, oraz państwa członkowskie.
- Lepiej dostosowane do celów polityki wewnętrznej UE, zwłaszcza strategii „Europa 2020”, ale także polityki zatrudnienia i polityki edukacyjnej. Aby prosperować, Europa musi zwiększyć swoją atrakcyjność jako miejsca docelowego w globalnej rywalizacji o talenty.
- Bardziej skoncentrowane na mobilności i polityce wizowej.

- Uzupełniało trzy tradycyjne filary globalnego podejścia – legalną migrację, nielegalną migrację oraz migrację i rozwój – czwartym filarem dotyczącym ochrony międzynarodowej i **zewnętrznego wymiaru polityki azylowej**.
- W większym stopniu ukierunkowywało działania UE na migrantów w celu poprawy ich sytuacji i ochrony przysługujących im praw człowieka w krajach pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia. Obejmuje ono także migrację wewnątrzregionalną poza granicami UE.
- W dalszym ciągu na pierwszym planie stawiało politykę sąsiedztwa UE, partnerstwo między UE a Afryką, oraz współpracę z państwami sąsiadującymi z UE od wschodu.
- Identyfikowało wspólne obawy i interesy UE i jej partnerów oraz pogłębiało współpracę. Od 2005 r. ze środków Komisji Europejskiej sfinansowano w krajach nienależących do UE około 300 projektów związanych z migracją, na łączną kwotę 800 mln EUR.

Pierwotne globalne podejście do kwestii migracji przyjęto w 2005 r. Zostało ono pomyślane jako ramy polityki pozwalające zająć się wszystkimi istotnymi aspektami migracji w sposób zrównoważony i kompleksowy wspólnie z krajami nienależącymi do UE.

W pierwszej połowie 2011 r. dokonano jego oceny drogą szerokich konsultacji społecznych, które potwierdziły jego przydatność, choć ukazały też potrzebę większej spójności z innymi obszarami polityki oraz lepszego zrównoważenia tematycznego i geograficznego.

Propozycje Komisji, oparte na sześcioletnim doświadczeniu, potwierdzają także priorytety polityczne nakreślone w komunikatach z dnia 4 maja oraz 24 maja 2011 r.

- **Więcej informacji**

[MEMO/11/800](#): Wspieranie strategicznego dialogu i partnerstwa z krajami nienależącymi do UE

[MEMO/11/801](#): Konkretny przykłady związane z globalnym podejściem

Strona komisarz do spraw wewnętrznych, Cecilii Malmström:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/welcome/default_en.htm

Strona Dyrekcji Generalnej do Spraw Wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/index_en.htm

3. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Nowa umowa UE-USA o danych PNR: lepsza ochrona danych i zwalczanie przestępczości i terroryzmu

Unia Europejska i Stany Zjednoczone zainicjowały w dniu 17 listopada 2011 r. nową umowę o przekazywaniu danych dotyczących przelotu pasażera w odniesieniu do lotów z UE do Stanów Zjednoczonych. Jeśli umowa ta zostanie przyjęta przez Parlament Europejski i państwa członkowskie w Radzie Ministrów, zastąpi ona aktualnie obowiązującą umowę z 2007 r. oraz poprawi ochronę danych, stanowiąc jednocześnie skuteczne narzędzie zwalczania poważnej przestępczości międzynarodowej i terroryzmu.

Nowa umowa o danych PNR jest jaśniejsza i zwiększa pewność prawną zarówno po stronie obywateli, jak i przewoźników lotniczych. Usprawnia ona przekazywanie informacji przez władze Stanów Zjednoczonych do organów ścigania i organów

sądowych UE, określa jasne granice celów, do jakich dane PNR mogą być wykorzystywane oraz wprowadza szereg nowych, mocniejszych gwarancji w zakresie ochrony danych.

„Od samego początku negocjacji w grudniu 2010 r. ochrona danych osobowych stanowiła dla mnie kwestię priorytetową. Jestem zadowolona z ich wyniku, gdyż oznacza ona duży postęp w stosunku do istniejącej umowy z 2007 r. Nowa umowa zawiera solidne zabezpieczenia, jeśli chodzi o sferę prywatności obywateli Unii bez podważania skuteczności umowy pod względem bezpieczeństwa UE i Stanów Zjednoczonych”, powiedziała **Cecilia Malmström**, komisarz UE do spraw wewnętrznych.

Umowa jest tekstem prawnie wiążącym, zawierającym **wzmocnione przepisy w zakresie współpracy policyjnej i organów ścigania**. Władze Stanów Zjednoczonych (Departament Bezpieczeństwa Wewnętrznego, ang. Department of Homeland Security, „DHS”) będą miały obowiązek przekazywania danych PNR i informacji analitycznych uzyskanych z tych danych do organów ścigania i organów sądowych UE w celu zapobiegania, wykrywania poważnej przestępczości międzynarodowej, ścigania czy prowadzenia dochodzeń w tej sprawie. Będzie to z korzyścią dla UE.

Umowa zawiera także szczegółowy opis celów, do jakich władze Stanów Zjednoczonych będą mogły wykorzystywać dane PNR. Chodzi tu zwłaszcza o: **zapobieganie, wykrywanie poważnej przestępczości międzynarodowej** podlegającej karze co najmniej trzech lat pozbawienia wolności, **ścigania i prowadzenia dochodzeń w tej sprawie**. Wyklucza to zatem drobniejsze przestępstwa. Dane PNR będą służyć do zwalczania poważnych przestępstw takich jak handel narkotykami, handel ludźmi i terroryzm.

Z myślą o ochronie danych osobowych umowa określa **sposób i okres przechowywania danych PNR**. Po sześciu miesiącach od daty ich otrzymania przez władze Stanów Zjednoczonych z takich danych będą usuwane informacje identyfikacyjne (tzw. proces depersonalizacji danych) 5 lat od chwili depersonalizacji dane zostaną umieszczone w archiwalnej bazie danych i udostępnione urzędnikom Stanów Zjednoczonych na bardziej restrykcyjnych warunkach. Łączny okres przechowywania danych w przypadku poważnych przestępstw międzynarodowych zostaje ograniczony do 10 lat. Jedynie w przypadku terroryzmu dane będą dostępne przez 15 lat.

Umowa wprowadza przepis, zgodnie z którym dane PNR mają być przesyłane z baz danych przewoźników lotniczych do władz Stanów Zjednoczonych (za pomocą **metody „push”**). DHS nie będzie zatem pobierał danych bezpośrednio z systemów rezerwacji przewoźników lotniczych (metodą „pull”) poza wyjątkowymi okolicznościami, kiedy np. przewoźnicy nie są w stanie przesłać danych ze względów technicznych.

Umowa zawiera kompleksowe zabezpieczenia, jeśli chodzi o **prawo pasażerów do ochrony danych osobowych**. Pasażerowie mogą otrzymać dostęp w DHS do swoich danych osobowych celem ich skorygowania lub usunięcia. Pasażerowie posiadają także prawo do dochodzenia roszczeń na drodze administracyjnej i sądowej zgodnie z amerykańskim prawem. DHS i przewoźnicy lotniczy będą ponadto zobowiązani do udzielenia pasażerom wyczerpujących informacji na temat wykorzystywania danych PNR oraz sposobu korzystania z przysługujących im praw.

Co więcej, umowa zabrania podejmowania przez władze Stanów Zjednoczonych niekorzystnych decyzji jedynie na podstawie **automatycznego przetwarzania danych**, zawsze niezbędna jest interwencja człowieka, aby móc zaradzić zjawisku wykorzystania danych PNR do celów nielegalnego profilowania. Ustala ona także bardzo restrykcyjne warunki wykorzystywania danych szczególnie chronionych, które mogą ujawniać np. przekonania religijne lub orientację seksualną pasażerów.

Umowa zawiera wreszcie szczegółowe przepisy dotyczące **bezpieczeństwa danych**, mające zapobiec ich utracie lub naruszeniu zasad prywatności. Wszelkie przetwarzanie danych PNR będzie rejestrowane do celów **nadzoru i kontroli**, a także monitorowane przez organy niezależne od DHS, w tym Kongres Stanów Zjednoczonych.

- **Kontekst**

W 2007 r. Unia Europejska podpisała ze Stanami Zjednoczonymi umowę o przetwarzaniu i przekazywaniu danych dotyczących przelotu pasażera (PNR) w oparciu o listę zobowiązań ze strony Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Od 2007 r. była ona tymczasowo stosowana.

W dniu 5 maja 2010 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję, zgodnie z którą umowę należało renegocjować. W dniu 2 grudnia 2010 r. Rada upoważniła Komisję do podjęcia negocjacji w sprawie nowej umowy ze Stanami Zjednoczonymi o przekazywaniu danych PNR. Natychmiast podjęto rozmowy w tej sprawie.

Celem nowej umowy jest zagwarantowanie, że DHS będzie miał dostęp do danych PNR w celu wykorzystania ich do zwalczania poważnej przestępczości międzynarodowej i terroryzmu. Dane PNR dotyczące wszystkich lotów między UE a Stanami Zjednoczonymi będą przekazywane przez przewoźników lotniczych do DHS Stanów Zjednoczonych. Podobnie jak w przypadku umowy z 2007 r. nowa umowa pozwala na przekazanie 19 „elementów danych”, takich jak nazwiska pasażerów, trasy podróży i miejsca zakupu biletów.

Nowa umowa uwzględnia i przestrzega ogólne kryteria określone w komunikacie Komisji w sprawie globalnego podejścia do przekazywania danych dotyczących przelotu pasażera (PNR) państwom trzecim oraz wytyczne negocjacyjne Rady.

- **Więcej informacji**

[MEMO/11/797](#)

Strona Cecilii Malmström, komisarz UE do spraw wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/welcome/default_en.htm

Strona Dyrekcji Generalnej do Spraw Wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/index_en.htm

4. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Przyszłe finansowanie spraw wewnętrznych: więcej funduszy, więcej elastyczności, uproszczone zasady

Ostatnie wydarzenia, takie jak „arabska wiosna” czy też terrorystyczne ataki w Norwegii, pokazują jak ważna jest dla UE możliwość niezwłocznej i skutecznej reakcji w obliczu szybko zmieniających się sytuacji kryzysowych. W związku z tym Komisja Europejska

zwiększy ilość środków finansowych przeznaczonych na sprawy wewnętrzne oraz usprawni i uprości sposób, w jaki środki te są przekazywane.

W okresie objętym kolejnymi wieloletnimi ramami finansowymi (2014-2020) Komisja proponuje przeznaczyć na całkowity budżet spraw wewnętrznych 10,7 mln euro. Stanowi to wzrost o prawie 40 % w porównaniu z poprzednim okresem 2007-2013.

Mimo, że wzrośnie kwota przeznaczona na zarządzanie przepływami migracyjnymi oraz eliminowanie zagrożeń dla bezpieczeństwa, ilość funduszy zostanie zredukowana z sześciu do dwóch: nowy fundusz na rzecz azylu i migracji z całkowitym budżetem wynoszącym 3 869 mln euro oraz nowy fundusz na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego, na który przeznaczono 4 648 mln euro. Uproszczenie zasad, przyspieszenie procedur oraz ograniczenie biurokracji zapewnią, że szybciej będzie można osiągnąć pożądane wyniki.

„Propozycje te mają na celu usprawnienie zdolności UE do niesienia pomocy w przypadkach kiedy i w miejscach gdzie jest to najbardziej potrzebne. Odpowiednie finansowanie oraz uproszczone i bardziej elastyczne zasady są niezbędne, aby UE mogła stawiać czoła wyzwaniom o bardziej ponadnarodowym charakterze. Na takie wydarzenia, jakie miały miejsce w ostatnich miesiącach w Afryce Północnej, UE powinna reagować szybciej i skuteczniej”, powiedziała **Cecilia Malmström**, europejska komisarz do spraw wewnętrznych.

• Kontekst

Dwa fundusze, których utworzenie zaproponowano w komunikacie Komisji, zapewnią finansowanie polityki azylowej i migracyjnej, skutecznych systemów zarządzania granicami, zwalczania przestępczości zorganizowanej, korupcji i terroryzmu oraz wielu innych dziedzin:

Fundusz na rzecz azylu i migracji skoncentruje się na przepływie osób oraz na zintegrowanym zarządzaniu migracją. Będzie on wspierał działania związane ze wszystkimi aspektami migracji, w tym azylem, legalną migracją, integracją oraz wydalaniem obywateli spoza UE nielegalnie przebywających na jej obszarze. Całkowity budżet tego funduszu wynosi 3 869 mln euro.

Fundusz na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego obejmie wdrażanie [strategii bezpieczeństwa wewnętrznego](#) oraz stanowisko UE w zakresie współpracy w egzekwowaniu prawa, w tym zarządzania zewnętrznymi granicami UE. Całkowity budżet tego funduszu to kwota 4 648 mln euro, która pokryje także rozwój nowych systemów informatycznych, takich jak przyszłe systemy wjazdów i wyjazdów oraz system rejestrowania podróży.

Ta nowa struktura finansowania pozwoli na lepsze zrozumienie zasad przez wszystkich partnerów, co doprowadzi do osiągnięcia korzyści skali. Ponadto istnienie elastycznego mechanizmu reakcji na sytuacje kryzysowe w ramach obu funduszy pozwoli na bezzwłoczną reakcję UE na szybko zmieniające się sytuacje kryzysowe takie jak mieszane przepływy migracyjne, ataki terrorystyczne, czy ataki cybernetyczne. Wyżej wymienione fundusze zastąpią Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich, Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców, Fundusz Granic Zewnętrznych, Europejski Fundusz Powrotów Imigrantów oraz dwa programy szczegółowe:

„Zapobieganie i walka z przestępczością” (ISEC) oraz „Zapobieganie, środki gotowości i usuwanie następstw aktów terroryzmu oraz innych zagrożeń dla bezpieczeństwa” (CIPS).

Traktat z Lizbony i [program sztokholmski](#) wraz z jego [planem działań](#) określiły zakres działań UE w dziedzinie spraw wewnętrznych do 2014 r. Mimo to finansowanie UE przeznaczone na sprawy wewnętrzne po 2013 r. powinno obejmować okres wykraczający poza ten harmonogram i skoncentrować się na osiągnięciu celów oraz skuteczniejszym uzupełnianiu krajowych budżetów. Na początku nowego okresu objętego wieloletnimi ramami finansowymi (2014-2020) Komisja przedyskutuje z każdym uczestniczącym państwem, jak najlepiej wykorzystać środki finansowe przeznaczone na sprawy wewnętrzne, aby osiągnąć wszystkie cele polityki UE w tej dziedzinie. Dialog ten zapewni, iż nacisk zostanie położony na priorytety polityczne i osiągnięcie wyników.

Wyżej wymienione wnioski legislacyjne staną się obecnie przedmiotem dyskusji i negocjacji z Parlamentem Europejskim i Radą. Fundusze powinny stać się operacyjne w 2014 r.

- **Dodatkowe informacje**

Strona komisarz do spraw wewnętrznych Cecilii Malmström:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/welcome/default_en.htm

Strona Dyrekcji Generalnej do Spraw Wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/index_en.htm

Wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020:

http://europa.eu/press_room/press_packs/multiannual_financial_framework_2014_2020/index_en.htm

5. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Raport Komisji Europejskiej o narkotykach: Komisarz Cecilia Malmström wzywa do zwiększenia wysiłków w zakresie walki z handlem narkotykami

Jak wynika z opublikowanego w dniu 15 listopada 2011 r. przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) sprawozdania rocznego za rok 2011, zażywanie narkotyków w Europie utrzymuje się na względnie stałym poziomie, natomiast pewne pozytywne znaki wskazują, że wśród młodych ludzi spożycie kokainy mogło już osiągnąć swój najwyższy poziom, a ponadto wciąż spada spożycie haszyszu. Jednakże oznaki ustabilizowania konsumpcji bardziej tradycyjnych narkotyków niweluje fakt, iż pojawiają się nowe zagrożenia. Wśród nich należy wymienić większy dostęp do narkotyków syntetycznych, szybkie pojawianie się nowych substancji oraz szeroko rozpowszechnione łączenie różnych środków odurzających (jednoczesne zażywanie więcej niż jednego rodzaju narkotyku). W sprawozdaniu podkreślono również nowe obawy związane z możliwością wybuchu epidemii HIV wśród osób dożylnie przyjmujących narkotyki.

Komentując ustalenia zawarte w sprawozdaniu **Cecilia Malmström**, unijna komisarz do spraw wewnętrznych, powiedziała: „Z zadowoleniem przyjmuję najnowsze sprawozdanie EMCDDA. Jednak mimo iż w sprawozdaniu odnotowano pewne pozytywne tendencje związane z konsumpcją kokainy i haszyszu, musimy zachować czujność, szczególnie jeżeli chodzi o nowsze substancje syntetyczne. Organy ścigania powinny także w

dalszym ciągu zajmować się problemem zorganizowanych grup przestępczych trudniących się handlem narkotykami. Komisja zdecydowanie popiera ten program działania. To dlatego już wkrótce zaproponuję zasady dotyczące konfiskaty i odzyskiwania aktywów powiązanych z poważną przestępczością, w tym także z handlem narkotykami.”

- **Kontekst**

Okolo 14,5 mln Europejczyków (w wieku 15 – 64 lat) co najmniej raz w zyciu spróbowało kokainy, a okolo 4 mln zażyło ją w ciągu ostatniego roku. Najnowsze badania na temat konsumpcji tego narkotyku wskazują na pozytywne zmiany w większości krajów dotkniętych tym problemem. Na przykład Dania, Hiszpania, Włochy oraz Wielka Brytania (cztery spośród pięciu krajów, w których spożycie kokainy jest najwyższe) poinformowały w zeszłym roku o pewnym spadku jej konsumpcji wśród młodych osób (15 – 34 lat).

Okolo 78 mln Europejczyków – jedna na pięć osób w wieku 15 – 64 lat – co najmniej raz w zyciu zażyło haszysz, okolo 22,5 mln z nich zażyło go w ostatnim roku. Oznacza to, że jest on wciąż najpopularniejszą nielegalną substancją w Europie. Jednakże ostatnie dane potwierdzają ogólne ustabilizowanie się konsumpcji haszyszu przez młodych Europejczyków lub tendencje spadkowe.

Sprawozdanie ujawnia, że producenci prekursorów, substancji chemicznych używanych do produkcji nielegalnych narkotyków, prowadzą grę w kotka i myszkę. Stosują oni wyrafinowane techniki w celu obejścia regulacji prawnych mających na celu zapobieganie wykorzystaniu prekursorów do produkcji środków odurzających. Należą do nich synteza prekursorów z tzw. pre-prekursorów lub maskowanie ich w formie substancji chemicznych niepodlegających kontroli i ponowne ich przetworzenie po przywozie. Ostatnie wahania na rynku ekstazy ilustrują to zjawisko.

Szybkie pojawianie się nowych substancji psychoaktywnych niepodlegających kontroli (często sprzedawanych jako „dopalacze“) stanowi coraz większe wyzwanie. Po rekordowej liczbie odnotowanej przez EMCDDA i Europol w roku 2010, kiedy to pojawiło się 41 nowych narkotyków (w porównaniu z 24 w 2009 r.), zaprezentowane wstępne dane za 2011 r. nie wskazują na spadek. Dotychczas w 2011 r. poprzez europejski system wczesnego ostrzegania zgłoszono 39 substancji. Najnowszy wykaz internetowych sprzedawców detalicznych dopalaczy zaprezentowany przez EMCDDA w lipcu 2011 r. objął rekordową liczbę 600 sklepów internetowych rzekomo sprzedających substancje psychoaktywne i ujawnił szeroką gamę nowych produktów przeznaczonych na sprzedaż.

Substancją odpowiedzialną za największą liczbę chorób związanych z zażywaniem narkotyków oraz zgonów w UE pozostaje heroina. Według szacunków EMCDDA ponad 1,3 mln osób w UE i Norwegii regularnie zażywa opioidy. Okolo połowa osób zażywających narkotyki i zgłaszających się na specjalistyczne leczenie w Europie stwierdza, że to właśnie od tych narkotyków są najbardziej uzależnione. Sprawozdanie uwydatnia nowe problemy związane z zażywaniem opioidów innych niż heroina oraz możliwość wybuchu epidemii HIV wśród osób zażywających narkotyki dożylnie.

W celu skuteczniejszego zwalczania problemu narkotyków Komisja także zamierza zaproponować nowe zasady dotyczące konfiskaty i odzyskiwania aktywów. Za sieciami dystrybucji w handlu narkotykami stoją często zorganizowani przestępcy. Działają oni dla zysku, w związku z czym należy nie tylko skazywać ich na karę więzienia, ale także pozbawiać korzyści finansowych, samochodów i majątku, tak aby przestępczość zorganizowana w dalszej perspektywie stała się mniej dochodowa.

- **Dodatkowe informacje**

Sprawozdanie EMCDDA oraz kompletne materiały prasowe w 22 językach:

www.emcdda.europa.eu/events/2011/annual-report

Strona komisarz do spraw wewnętrznych Cecilii Malmström:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/welcome/default_en.htm

Strona Dyrekcji Generalnej do Spraw Wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/index_en.htm

6. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Imigranci też mają prawo do życia rodzinnego – jak je zapewnić?

Czy należy zmienić przepisy UE dotyczące łączenia rodzin migrantów? W dniu 15 listopada 2011 r. Komisja rozpoczęła jawną debatę na temat prawa obywateli krajów trzecich mieszkających w UE do łączenia ich rodzin. W zależności od wyniku konsultacji Komisja zadecyduje, czy potrzebne są jakiegokolwiek działania następcze – takie jak stworzenie jasnych wytycznych czy też zmodyfikowanie obecnie obowiązujących przepisów – lub czy prawodawstwo w tym zakresie należy pozostawić bez zmian. Zainteresowane strony i ogół społeczeństwa mogą wyrazić swoją opinię na stronie internetowej ec.europa.eu/yourvoice. Natomiast dodatkowe informacje oraz stosowne dane kontaktowe można znaleźć po adresem:

http://ec.europa.eu/home-affairs/news/consulting_public/consulting_public_en.htm

Od 2003 r. we wspólnych przepisach UE określone są warunki, po spełnieniu których członkowie rodziny obywatela kraju nienależącego do UE, przebywającego legalnie w dowolnym państwie członkowskim, mogą wjechać do UE i zamieszkać na jej terenie.

„Łączenie rodzin umożliwia imigrantom prowadzenie życia rodzinnego oraz przyczynia się do ich integracji społecznej”, podkreśliła **Cecilia Malmström**, komisarz ds. wewnętrznych. „Mam nadzieję, że wszystkie zainteresowane strony wezmą udział w konsultacjach i podzielą się swoimi doświadczeniami i opinią na temat tego, jak można zwiększyć skuteczność przepisów dotyczących łączenia rodzin. W szczególności wzywamy państwa członkowskie do określenia problemów, których, jak twierdzą, doświadczają w związku z nieprawidłowym stosowaniem obecnie obowiązujących przepisów, oraz przedstawienia stosownych danych liczbowych”, dodała.

W zielonej księdze skupiono się na szeregu kwestii związanych ze stosowaniem dyrektywy 2003/86/WE. Wszystkie zainteresowane strony są proszone o udzielenie odpowiedzi – przed 1 marca 2012 r. – na następujące pytania:

- wobec kogo powinna mieć zastosowanie dyrektywa: jak najlepiej zidentyfikować migrantów, którzy są objęci przepisami UE; czy prawo do łączenia rodzin powinno zostać rozszerzone na inne osoby, nienależące do najbliższej rodziny; problemy wynikające z zawierania wymuszonych małżeństw;

- warunki łączenia rodzin: czy należy bardziej szczegółowo określić środki związane z integracją imigrantów, które mogą wprowadzać państwa członkowskie; czy należy przewidzieć zabezpieczenia gwarantujące, że takie środki rzeczywiście przyczynią się do integracji, a nie będą stosowane jako przeszkody w łączeniu rodzin;
- sposoby przeciwdziałania ewentualnym nadużyciom finansowym oraz fikcyjnym małżeństwom;
- wypełnianie pewnych zobowiązań przez państwa członkowskie, takich jak np. uwzględnienie najlepszego interesu dziecka podczas rozpatrywania wniosku.

Po otrzymaniu pisemnych odpowiedzi Komisja zamierza zorganizować otwarte posiedzenie.

• **Dodatkowe informacje**

W dyrektywie ([2003/86/WE](#)) określono wspólne warunki przyznawania obywatelom państw trzecich legalnie przebywającym na terenie UE prawa do połączenia z członkami rodziny niebędącymi obywatelami UE. Dyrektywa nie dotyczy obywateli państw trzecich będących członkami rodziny obywatela UE, których sytuacja jest regulowana w ramach swobodnego przemieszczania się obywateli UE (zob. [dyrektywa 2004/38/WE](#)).

Według dostępnych danych na samym początku XXI w. migracja wynikająca z łączenia rodzin wydawała się stanowić ponad połowę całkowitej legalnej migracji. Obecnie udział ten zmniejszył się do około jednej trzeciej osób migrujących do UE. Jeżeli z tej liczby wydzielimy migrantów objętych dyrektywą dotyczącą łączenia rodzin (tj. tylko obywateli państw trzecich, którzy dołączają do obywateli państw nienależących do UE), udział ten jest nawet jeszcze mniejszy: jest to 21% ogólnej liczby pozwoleń wydawanych dla tej kategorii migrantów, obejmujących około 500 tysięcy osób w 2010 r. W roku tym państwem, w którym wydano najwięcej zezwoleń na pobyt ze względów rodzinnych dla obywateli państw trzecich dołączających do obywateli państw nienależących do UE, były Włochy (160 200), a za nimi uplasowały się kolejno Zjednoczone Królestwo (103 187) i Hiszpania (89 905).

Obywatele spoza UE, którzy są członkami rodziny obywateli państw trzecich legalnie przebywających na terenie Unii, mają prawo wjazdu i pobytu w UE, jeżeli członek rodziny rozdzielonej przebywał w Unii „przynajmniej jeden rok i istnieją uzasadnione przypuszczenia, że uzyska prawo stałego pobytu”. Państwa członkowskie mogą zażądać spełnienia innych warunków takich jak zapewnienie wystarczających środków, stosownego zakwaterowania oraz ubezpieczenia zdrowotnego, jak również podjęcia działań na rzecz integracji.

W dniu 8 października 2008 r. Komisja opublikowała sprawozdanie z wykonania dyrektywy, w którym określiła możliwe problemy oraz przedstawiła zalecenia dotyczące bardziej skutecznego jej wykonania. W sprawozdaniu wykazano przede wszystkim, że dyrektywa pozostawia państwom członkowskim za dużą swobodę działania, jeżeli chodzi o stosowanie niektórych przepisów fakultatywnych określonych w dyrektywie, w szczególności w odniesieniu do długości okresu, który musi upłynąć, zanim członkowie rodzin obywateli państw trzecich nabeżdą prawo do dołączenia do nich, oraz umożliwienia państwom członkowskim nałożenia na obywateli państw trzecich obowiązku uczestniczenia w działaniach na rzecz integracji.

W świetle powyższego Komisja rozpoczyna obecnie jawną debatę na temat łączenia rodzin, aby stwierdzić, czy konieczne są konkretne działania następcze, a jeżeli tak, to jakie. Celem przyjętej zielonej księgi jest zebranie informacji zwrotnych od zainteresowanych stron i państw członkowskich na temat szeregu kwestii, które pojawiły się w związku z tym tematem, aby zapewnić stworzenie skutecznego systemu łączenia rodzin na poziomie UE.

Ewentualne działania następcze zostaną poddane dogłębnej ocenie skutków, jakie wywarłyby na przestrzeganie praw podstawowych, w szczególności na poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, przestrzeganie prawa do zawarcia małżeństwa, praw dziecka oraz zasady niedyskryminacji.

- **Dodatkowe informacje**

Strona komisarz do spraw wewnętrznych Cecilii Malmström:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/welcome/default_en.htm

Strona Dyrekcji Generalnej do Spraw Wewnętrznych:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/index_en.htm

7. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja pozywa Włochy i Polskę do Trybunału Sprawiedliwości w związku z niepełną transpozycją trzeciej dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych

Komisja postanowiła wnieść w dniu 24 listopada 2011 r. do Trybunału Sprawiedliwości sprawę przeciwko Włochom i Polsce, ponieważ te państwa członkowskie nie dokonały jeszcze transpozycji trzeciej dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych ([2010/76/UE](#)), i zwrócić się do Trybunału o nałożenie kar pieniężnych na te dwa państwa członkowskie. Ostateczny termin transpozycji upłynął dnia 1 stycznia 2011 r. Trzecia dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych dotyczy przepisów w zakresie polityki wynagrodzeń i przedłużenia niektórych minimalnych wymogów kapitałowych instytucji kredytowych (drugi termin transpozycji dyrektywy ustalono na dzień 31 grudnia 2011 r.: sprawa wniesiona do Trybunału nie dotyczy przedmiotowych przepisów).

Komisja skorzystała z nowej możliwości oferowanej przez traktat lizboński polegającej na zwróceniu się do Trybunału przy pierwszym wniesieniu sprawy o nałożenie dziennej okresowej kary pieniężnej na państwa członkowskie, które nie dokonały pełnej transpozycji dyrektywy w dniu wydania przez Trybunał wyroku stwierdzającego uchybienie. Okresowe kary pieniężne, o które wystąpiono do Trybunału, wynoszą 96.446,70 € / dzień dla Włoch i 37.396,80 € / dzień dla Polski. Ich kwoty zostały ustalone przy uwzględnieniu sytuacji w odnośnych państwach członkowskich i – co się z tym wiąże – wagi naruszenia. Wnioskowane kary finansowe są okresowymi karami dziennymi płatnymi od dnia wydania przez Trybunał wyroku (a zatem o ile sytuacja nie została do tego czasu naprawiona) do chwili zakończenia transpozycji.

- **Kontekst:**

Dyrektywa 2010/76/UE została przyjęta w dniu 24 listopada 2010 r. Od marca 2011 r. Komisja wszczęła procedury przeciwko państwom członkowskim, które nie dotrzymały terminu transpozycji (zob. [IP/11/612](#)). Oba państwa członkowskie, do których odnosi się

przedmiotowa sprawa wniesiona do Trybunału, są jedynymi państwami, które jeszcze nie dokonały pełnej transpozycji tekstu dyrektywy. Polska zgłosiła już Komisji pewne środki przyjęte w celu wdrożenia dyrektywy, musi jednak jeszcze dokonać transpozycji wszystkich przepisów dotyczących przedłużenia minimalnych wymogów kapitałowych i powiadomić Komisję o środkach wykonawczych przyjętych przez organ nadzoru w zakresie polityki wynagrodzeń. Włochy do tej pory nie zgłosiły żadnego środka transpozycji.

- **Cel przedmiotowych przepisów unijnych**

Dyrektywa [2010/76/UE](#) zmienia dyrektywy [2006/48/CE](#) i [2006/49/CE](#) w sprawie wymogów kapitałowych, które mają na celu zagwarantowanie dobrej kondycji finansowej banków i przedsiębiorstw inwestycyjnych. Ustalają one zasady dotyczące kwot funduszy własnych, jakie muszą utrzymywać te przedsiębiorstwa inwestycyjne, aby zabezpieczyć się przed ryzykiem i chronić deponentów. Te ramy prawne wymagają okresowej aktualizacji i ulepszeń, tak by spełniały wymagania systemu finansowego jako całości.

Wymagając od banków i przedsiębiorstw inwestycyjnych prowadzenia właściwej polityki wynagrodzeń, która nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka ani nie nagradza takiej postawy, dyrektywa ma na celu zwalczanie praktyk przyznających zachęty w postaci wynagrodzenia, które mają niekorzystne skutki uboczne. Organy nadzoru bankowego są upoważnione do nakładania kar na banki prowadzące politykę wynagrodzeń niezgodną z nowymi wymogami.

Dyrektywa ustanawia również wskaźnik funduszy własnych przeznaczony specjalnie dla resekurytyzacji, aby zagwarantować, że banki odpowiednio biorą pod uwagę ryzyko, jakie stanowi inwestowanie w te złożone produkty finansowe, jak również nowe bardziej rygorystyczne przepisy dotyczące reklamy, w celu zapewnienia zaufania do rynków, którego banki potrzebują do wznowienia pożyczek międzybankowych.

Wreszcie dyrektywa zmienia sposób, w jaki oceniane jest ryzyko związane z portfelami handlowymi, tak aby zagwarantować, że banki w pełni uwzględniają potencjalne straty wynikające z niekorzystnych ruchów rynkowych w warunkach kryzysu.

- **Więcej informacji**

Na temat wymogów kapitałowych:

http://ec.europa.eu/internal_market/bank/regcapital/index_en.htm

Aktualne informacje na temat postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom dotyczące państw członkowskich można znaleźć na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/community_law/index_pl.htm

W celu uzyskania większej ilości informacji dotyczących postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego zob. [MEMO/11/824](#)

8. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja pozywa Polskę do Trybunału Sprawiedliwości w związku z prawami przewozowymi

W dniu 24 listopada 2011 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o skierowaniu do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej sprawy przeciwko Polsce, która nie przyjęła przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur przydzielania praw przewozowych.

- **Przepisy UE**

[Rozporządzenie 847/2004](#) nakłada na państwa członkowskie określone obowiązki, wymagające ustanowienia przez nie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur krajowych w zakresie przydzielania ograniczonych praw przewozowych⁽¹⁾.

- **Uzasadnienie podjętych działań**

Polska nadal nie ustanowiła takich procedur, chociaż przedmiotowe rozporządzenie zostało przyjęte ponad siedem lat temu. Komisja skierowała już szereg pism do władz polskich w tej sprawie, w tym także uzasadnioną opinię, wysłaną w styczniu 2011 r. Polska jest jednym z ostatnich państw członkowskich pozbawionych przepisów dotyczących przydzielania ograniczonych praw przewozowych.

- **Praktyczne skutki niewdrożenia przepisów**

Brak takich procedur w Polsce pozbawia unijnych przewoźników lotniczych pochodzących z innego państwa członkowskiego możliwości ubiegania się o prawa przewozowe na trasach pomiędzy Polską a państwami trzecimi. Powoduje to potencjalne wykluczenie innych unijnych przewoźników lotniczych chcących prowadzić działalność w Polsce i narusza podstawowe zasady wspólnego rynku lotniczego.

9. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja kieruje uzasadnioną opinię do czterech państw członkowskich ws. wdrożenia dyrektywy dotyczącej wypadków morskich

Komisja Europejska skierowała w dniu 24 listopada 2011 r. uzasadnioną opinię do Austrii, Grecji, **Polski** i Zjednoczonego Królestwa w związku z brakiem powiadomienia o środkach transpozycji dyrektywy 2009/18 dotyczącej dochodzeń w sprawach wypadków morskich. Jest to zwykła procedura w przypadkach zaniedbania powiadomienia przez państwo członkowskie o środkach transpozycji mimo wezwania do usunięcia uchybienia. Skierowanie uzasadnionej opinii stanowi ostatni etap procedury przed ewentualnym wniesieniem sprawy do Trybunału Sprawiedliwości.

- **Przepisy obowiązujące w UE**

Dyrektywa (WE) 2009/18 ustanawia podstawowe zasady regulujące dochodzenia w sprawach wypadków w sektorze transportu morskiego. Zgodnie z wymienioną dyrektywą

¹ Procedury te stosuje się w przypadku, gdy więcej niż jeden przewoźnik chce korzystać z praw przewozowych, które są ograniczone zgodnie z umową o ruchu lotniczym oraz w sytuacji, gdy zakres praw nie pozwala wszystkim zainteresowanym podmiotom na wykonywanie przewozów lotniczych.

państwa członkowskie muszą wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do jej wykonania najpóźniej do dnia 17 czerwca 2011 r.

- **Praktyczne skutki braku transpozycji**

Celem dyrektywy (WE) 2009/18 jest poprawa bezpieczeństwa morskiego oraz zapobieganie zanieczyszczeniom przez statki poprzez nałożenie obowiązku organizowania w państwach członkowskich dochodzeń w sprawie bezpieczeństwa po najpoważniejszych wypadkach morskich. Dochodzenia te, niezależne od ewentualnych dochodzeń w sprawach karnych i prowadzone przez niezależne organy, mają określać przyczyny wypadków i umożliwić wyciąganie na ich podstawie wniosków służących poprawie bezpieczeństwa morskiego w przyszłości. Zaniedbując podjęcie niezbędnych środków, przedmiotowe państwa członkowskie uniemożliwiają wprowadzenie wspomnianych zasad dotyczących prowadzenia dochodzeń.

10. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja wszczyna postępowanie przeciwko Polsce w związku z przepisami dotyczącymi jakości powietrza i polityki morskiej oraz wzywa Polskę do dostosowania swojego ustawodawstwa do dyrektywy azotanowej

Komisja Europejska skierowała w dniu 24 listopada 2011 r. do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej sprawę przeciwko Polsce w następstwie braku transpozycji dwóch aktów prawa unijnego do ustawodawstwa krajowego. Pomimo wcześniejszych ostrzeżeń Polska nie powiadomiła Komisji o transpozycji dyrektywy w sprawie jakości powietrza, której powinna dokonać do 11 czerwca 2010 r., ani nie przedstawiła strategii ochrony swoich mórz, która powinna być dostępna od 15 lipca 2010 r.

W oparciu o zalecenie komisarza ds. środowiska **Janeza Potočnika** Komisja zwraca się do Trybunału o nałożenie kar pieniężnych. Wnioskowane kary wynoszą 71 521 euro/dzień w odniesieniu do dyrektywy w sprawie jakości powietrza oraz 59 834 euro/dzień w przypadku dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej. Kary te uwzględniają wagę i czas trwania naruszenia przepisów. Karne stawki dzienne mają być wypłacane począwszy od dnia wydania przez Trybunał orzeczenia (o ile do tego czasu Polska nie dostosuje się do przepisów UE) aż do zakończenia transpozycji.

Zgodnie z [nową polityką UE](#), gdy państwo członkowskie nie dokona transpozycji przepisów unijnych do swojego prawa w przewidzianym terminie, Komisja może zwrócić się do Trybunału o nałożenie sankcji finansowych w pierwszym postępowaniu – nie musi już wszczynać odrębnego postępowania w sprawie sankcji.

Komisja wysłała również Polsce uzasadnioną opinię w sprawie nieodpowiednich programów działań dotyczących obszarów podatnych na zanieczyszczenie azotanami. Komisja jest zdania, że Polska nie wskazała jeszcze wszystkich obszarów podatnych na zanieczyszczenie azotanami. Jeśli Polska nie uczyni tego w ciągu dwóch miesięcy, Komisja może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

- **Jakość powietrza**

[Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza](#) ustanawia normy i terminy ich wprowadzenia w celu zapewnienia czystszej powietrza w Europie poprzez zmniejszenie stężeń drobnych cząstek pyłu, które podobnie jak większe cząstki, określane jako PM10 i objęte już przepisami prawnymi, są substancjami zanieczyszczającymi bardzo niebezpiecznymi dla zdrowia ludzi.

Ponieważ polskie władze do 11 czerwca 2010 r. nie przesłały Komisji krajowych przepisów transponujących dyrektywę, 16 lipca 2010 r. Komisja wysłała Polsce wezwanie do usunięcia uchybienia, a 16 lutego 2011 r. – uzasadnioną opinię. Polska powiadomiła Komisję, że przygotowuje projekt głównego aktu transponującego, ale jako że akt ten dotąd nie został uchwalony, Komisja wszczyna postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości.

- **Dyrektywa w sprawie strategii morskiej**

[Dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej](#) służy zapewnieniu Europie do 2020 r. zdrowego środowiska wód morskich. Zobowiązuje ona państwa członkowskie do wdrożenia strategii morskich obejmujących cele, wskaźniki i programy monitorowania. Programy należy opracować do 2015 r., aby osiągnąć dobry stan środowiska do 2020 r.

Polskie władze nie zgłosiły Komisji w terminie do 15 lipca 2010 r. przepisów transponujących dyrektywę. W związku z tym Komisja wysłała wezwanie do usunięcia uchybienia, a następnie 17 lutego 2011 r. – uzasadnioną opinię. Ponieważ wszystkie transponujące akty prawne dotąd nie zostały uchwalone, Komisja wszczyna postępowanie przeciwko Polsce przed Trybunałem Sprawiedliwości.

- **Zanieczyszczenie wody azotanami**

[Dyrektywa azotanowa](#) służy ochronie jakości wód w całej Europie poprzez zapobieganie zanieczyszczeniom wód gruntowych i powierzchniowych azotanami pochodzącymi z rolnictwa oraz poprzez promowanie dobrych praktyk rolniczych. Państwa członkowskie muszą przyjąć środki w celu ograniczenia zanieczyszczenia i zapobiegania dalszym zanieczyszczeniom azotanami na obszarach na nie podatnych. Mogą to zrobić na przykład poprzez wprowadzenie czasowych zakazów stosowania nawozu naturalnego i nawozów chemicznych, zapewnienie wystarczających zdolności w zakresie składowania nawozu naturalnego w okresach, gdy nie wolno go stosować, oraz narzucenie ograniczeń w zakresie wykorzystania nawozów.

Mimo że przepisy takie powinny obowiązywać od momentu wstąpienia Polski do UE w 2004 r., polskie ustawy nadal nie regulują wszystkich tych kwestii. Polska nie zgłosiła ani nie wskazała w wystarczającym stopniu obszarów podatnych na zanieczyszczenie azotanami, a jej programy działań nadal nie są w pełni zgodne z wymogami dyrektywy azotanowej.

- **Więcej informacji**

Informacje na temat dyrektywy azotanowej:

http://ec.europa.eu/environment/water/water-nitrates/index_en.html

Polityka UE w zakresie jakości powietrza:

<http://ec.europa.eu/environment/air/quality/index.htm>

Polityka dotycząca środowiska morskiego:

http://ec.europa.eu/environment/water/marine/index_en.htm

Polityka wodna:

http://ec.europa.eu/environment/water/index_en.htm

Aktualne statystyki dotyczące postępowań w sprawie naruszenia przepisów:

http://ec.europa.eu/environment/legal/implementation_en.htm

11. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - W kierunku europejskiej kultury prawnej: Europejski Instytut Prawa rozpoczyna działalność

Viviane Reding, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej oraz komisarz UE ds. wymiaru sprawiedliwości zainaugurowała w dniu 17 listopada 2011 r. pierwsze spotkanie robocze Europejskiego Instytutu Prawa. Choć mija zaledwie rok od pomysłu jego utworzenia, Instytut już funkcjonuje. Pierwsze spotkanie poświęcone będzie dyskusji nad wnioskiem Komisji w sprawie utworzenia fakultatywnych wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży. Instytut, który powstał w czerwcu i ma siedzibę w Wiedniu, ma na celu zwiększenie spójności prawnej w Europie poprzez udzielanie praktycznych porad decydom politycznym oraz władzom, jak również dalszy rozwój prawa unijnego. Instytut jest niezależną organizacją nienastawioną na zysk, która skupia przedstawicieli zawodów prawniczych oraz pracowników akademickich z całej Europy. Przyczyni się on do osiągnięcia szerszego celu UE, jakim jest stworzenie europejskiego obszaru prawa i sprawiedliwości.

„Europejski Instytut Prawa wniesie wkład w budowanie europejskiej kultury prawnej. Większa spójność między różnymi systemami prawnymi w Europie przyczyni się do zwiększenia wzajemnego zaufania i pewności obywateli UE w odniesieniu do systemu prawnego UE i europejskiego systemu praworządności, który jest spoiwem łączącym Unię Europejską”, powiedziała europejska komisarz ds. wymiaru sprawiedliwości, **Viviane Reding**. „Dzięki Instytutowi europejska przestrzeń prawa stanie się namacalna i rzeczywista, co umożliwi obywatelom korzystanie z przysługujących im praw i możliwości oferowanych przez jednolity rynek. Wartością dodaną będą też prowadzone przez tę organizację badania nad wdrożeniem prawa przez państwa członkowskie UE. Instytut będzie zaangażowany w projekty mające konkretne wyniki i duże znaczenie dla codziennego życia obywateli.”

Prawo europejskie wywiera głęboki wpływ na życie codzienne Europejczyków, przedsiębiorstwa oraz krajowe struktury polityczne i prawne. Aby dalej rozwijać i wzmacniać wszystkie obszary prawa europejskiego – niezależnie od tego, czy jest to prawo cywilne, karne czy administracyjne – należy rozpocząć badania naukowe oraz szkolenia dla pracowników wymiaru sprawiedliwości.

Instytut pomoże przeanalizować trudności, jakie napotykają przedstawiciele zawodów prawniczych, jak również znaleźć rozwiązania w celu lepszego stosowania prawa UE oraz opracować propozycje reformy prawodawstwa UE we wszystkich obszarach. Będzie to także forum dyskusji i wymiany myśli dla prawników, pracowników akademickich oraz specjalistów.

Inspiracją dla uruchomienia inicjatywy na rzecz utworzenia Europejskiego Instytutu Prawa – wypromowanej przez Komisję w planie działania dotyczącym utworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości dla obywateli europejskich – jest działalność Amerykańskiego Instytutu Prawa, pozarządowego organu, który odegrał

kluczową rolę w opracowaniu jednolitego kodeksu handlowego. Kodeks ten ułatwia dokonywanie sprzedaży oraz innych transakcji handlowych we wszystkich 50 stanach USA. Przedmiotem pierwszego spotkania roboczego Instytutu będzie dyskusja nad wspólnymi europejskimi przepisami dotyczącymi sprzedaży, z których dobrowolnie mogliby korzystać przedsiębiorcy i konsumenci w UE podczas sprzedaży i dokonywania zakupów przez Internet.

- **Kontekst**

Utworzenie Europejskiego Instytutu Prawa było elementem planu działania Komisji na rok 2010 służącego realizacji programu sztokholmskiego. W kwietniu 2010 r. we Florencji wiceprzewodnicząca Komisji Viviane Reding podkreśliła znaczenie utworzenia Instytutu. W dniu 1 czerwca 2011 r. w Paryżu odbył się kongres inauguracyjny, następnie Uniwersytet Wiedeński otrzymał możliwość goszczenia siedziby Instytutu przez pierwsze cztery lata jego działalności.

Europejski Instytut Prawa ma za zadanie:

- oceniać i pobudzać rozwój prawa UE, strategii w zakresie prawa oraz działań praktycznych;
- przedkładać wnioski dotyczące dalszego rozwoju dorobku prawnego UE oraz lepszej implementacji prawa UE przez państwa członkowskie;
- określać i analizować zmiany w zakresie prawa w obszarach podlegających kompetencji państw członkowskich, które są właściwe na szczeblu UE;
- badać podejście unijne do prawa międzynarodowego oraz wzmacniać rolę, jaką prawo UE może odegrać na arenie międzynarodowej, na przykład w przypadku projektowania instrumentów międzynarodowych lub wzorów przepisów;
- prowadzić i ułatwiać prowadzenie badań paneuropejskich, takich jak projektowanie, ocena oraz ulepszanie zasad i przepisów, które są wspólne dla europejskich systemów prawnych;
- tworzyć forum dyskusyjne dla prawników – pracowników akademickich, sędziów, adwokatów i przedstawicieli innych zawodów prawniczych – wywodzących się z różnych tradycji prawnych.

Rada Instytutu może mianować stałych członków lub obserwatorów – z własnej inicjatywy lub rozpatrując wnioski przesłane przez kandydatów.

- **Więcej informacji**

Portal informacyjny Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz UE ds. wymiaru sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/index_en.htm

Europejski Instytut Prawa:

<http://www.europeanlawinstitute.eu>

12. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Prawo do rzetelnego procesu sądowego: rządy krajów UE osiągnęły porozumienie w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym

W dniu 16 listopada 2011 r. przedstawiciele państw członkowskich UE osiągnęły porozumienie w sprawie projektu ustawodawczego, który zapewni oskarżonym na terenie całej UE prawo do informacji w postępowaniu karnym.

„Osiągnięte dziś porozumienie stanowi istotny etap w zakresie zagwarantowania podejrzanym uczciwego procesu w postępowaniu karnym w całej UE”, stwierdziła komisarz UE ds. sprawiedliwości **Viviane Reding**. „UE poczyniła znaczny postęp w tworzeniu jednolitego obszaru sprawiedliwości. Przyjęty środek, który ma na celu zagwarantowanie oskarżonym ich praw, przyczyni się do wzrostu wzajemnego zaufania pomiędzy organami sądowymi w Europie. Z niecierpliwością czekam na jego szybkie przyjęcie przez Parlament Europejski i Radę”.

Omawiany środek został zaproponowany przez Komisję Europejską w lipcu 2010 r. w ramach starań zmierzających do zagwarantowania obywatelom w całej Europie prawa do rzetelnego procesu sądowego. Jest to drugi krok z całej serii działań zmierzających do ustanowienia wspólnych europejskich standardów w postępowaniu karnym. W październiku 2010 r. Parlament Europejski i Rada zatwierdziły już pierwszy wniosek ustawodawczy, który nadał podejrzanym prawo do tłumaczenia pisemnego i ustnego. Proponowana dyrektywa w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym zostanie przekazana Parlamentowi Europejskiemu do zatwierdzenia w nadchodzących tygodniach, przed ostatecznym przyjęciem przez ministrów na posiedzeniu Rady.

Zgodnie z nowymi przepisami osoby podejrzane o popełnienie przestępstwa będą musiały zostać poinformowane w zrozumiałym dla nich języku o przysługujących im prawach. Dzięki temu każda osoba aresztowana lub podlegająca procedurze [europejskiego nakazu aresztowania](#) w państwie członkowskim UE będzie musiała otrzymać **pouczenie o prawach** zawierające informacje o podstawowych prawach przysługujących tej osobie w toku postępowania karnego. Komisja Europejska przekazała państwom członkowskim wzór takiego pouczenia, który zostanie przetłumaczony na 23 języki urzędowe UE. Prawo do informacji w postępowaniu karnym jest, obok prawa do tłumaczenia pisemnego i ustnego, jednym ze środków zapewniających rzetelność procesu, mającym na celu zwiększenie zaufania do jednolitego obszaru sprawiedliwości UE.

• Kontekst

Na podstawie dyrektywy policja i prokuratura będzie zobowiązana dostarczać podejrzanym informacje o przysługujących im prawach. W przypadku zatrzymania władze będą przekazywały osobie zatrzymanej informacje na piśmie, w formie **pouczenia o prawach**, napisanego prostym, codziennym językiem. Każdy podejrzany otrzyma to pouczenie zaraz po zatrzymaniu, bez względu na to, czy się o nie zwróci czy nie. W razie potrzeby otrzyma także tłumaczenie pisemne wspomnianego pouczenia.

Pouczenie o prawach będzie zawierać praktyczne informacje o przysługujących oskarżonemu prawach:

- do adwokata;
- do informacji o zarzutach oraz, w odpowiednich przypadkach, o prawie dostępu do akt sprawy;
- do tłumaczenia ustnego i pisemnego w przypadku, gdy dana osoba nie włada językiem postępowania;
- do niezwłocznego postawienia przed sądem w przypadku zatrzymania.

Pouczenie o prawach pozwoli uniknąć **błędów wymiaru sprawiedliwości**, a tym samym zmniejszyć liczbę wnoszonych środków odwoławczych.

Każdego roku w Unii Europejskiej prowadzonych jest ponad 8 milionów postępowań karnych. Obecnie dostęp obywateli do odpowiednich informacji o przysługujących im prawach w przypadku aresztowania i postawienia zarzutów kryminalnych **nie jest jednakowy w poszczególnych państwach UE**. W niektórych państwach członkowskich podejrzani otrzymują tylko informacje ustne o przysługujących im prawach procesowych, a w innych informacje na piśmie są przekazywane wyłącznie na żądanie.

Zgodnie z art. 82 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w celu ułatwienia wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i poprawy współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych o charakterze transgranicznym, UE może przyjąć środki zwiększające prawa obywateli UE zgodnie z Kartą praw podstawowych UE.

Prawo do rzetelnego procesu oraz prawo do obrony są przewidziane w art. 47 i 48 Karty praw podstawowych UE, a także w art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka.

W czerwcu 2011 r. Komisja przedstawiła trzeci środek mający na celu zagwarantowanie dostępu do adwokata oraz prawa do kontaktu z bliskimi. Wniosek ten jest obecnie przedmiotem dyskusji w Parlamencie i Radzie.

Dodatkowe informacje

Portal informacyjny Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Komisja Europejska – prawa podejrzanych i oskarżonych:

http://ec.europa.eu/justice/criminal/criminal-rights/index_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości:

<http://ec.europa.eu/reding>

13. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja kładzie nacisk na wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe w przyszłych budżetach unijnych

Mieszkańcy Europy powinni czuć się swobodnie, mieszkając, podróżując lub robiąc zakupy w państwie członkowskim niebędącym ich krajem. Bez względu na miejsce przebywania na terenie Unii powinni oni mieć zapewniony dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Komisja Europejska przedstawiła wnioski w sprawie uproszczonych programów finansowania, które mają ułatwić utworzenie unijnego obszaru sprawiedliwości. W ramach tych programów wspierane będą działania UE mające na celu usprawnienie współpracy europejskiej w dziedzinie prawa cywilnego i karnego, umożliwienie mieszkańcom bardziej skutecznego korzystania z praw przysługujących im jako obywatelom Unii oraz szerzenie równości. Powyższe działania pomogą wzmocnić wysiłki, jakie podejmuje Unia, by zwalczać przestępczość, rozwiązać problem dotyczący popytu na narkotyki i ich podaży oraz chronić prawa ludzi (na przykład osób skazanych lub ofiar przestępstw) w trakcie postępowań karnych. Dwa nowe programy stanowią

znaczne uproszczenie w porównaniu z tymi obecnie realizowanymi, ponieważ zakładają mniej formalności, a ponadto będzie można nimi bardziej efektywnie zarządzać. Okres realizacji zaplanowany jest na lata 2014 – 2020, a wnioskowany budżet wynosi 803 mln euro.

„Traktat lizboński wyposażył Komisję w narzędzia, dzięki którym może ona więcej dokonać na rzecz sprawiedliwości, praw oraz obywatelstwa. Komisja przedstawia konkretne wnioski dotyczące ochrony praw obywateli”, oświadczyła **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Ale same przepisy nie wystarczą. Musimy uświadomić obywatelom ich prawa, zapewnić prawnikom narzędzia umożliwiające stosowanie przepisów unijnych oraz prowadzić wymianę informacji na temat rozwiązań politycznych. Wspomniane dwa nowe programy mają na celu poprawę dostępu obywateli do wymiaru sprawiedliwości oraz upowszechnianie ich praw. Przyczynią się one do usprawnienia współpracy sądowej, zapewnienia szkoleń dla sędziów, prokuratorów oraz innych przedstawicieli środowiska prawniczego, do zwalczania nielegalnego handlu narkotykami oraz udzielania wsparcia ofiarom przestępstw, jak również szerzenia równości płci i praw osób niepełnosprawnych. Pomogą nam urzeczywistnić obszar sprawiedliwości i praw obejmujący całą Unię.”

Proponowane programy „Wymiar sprawiedliwości” oraz „Prawa i obywatelstwo” przyczynią się do konsolidacji realizowanych obecnie sześciu programów finansowania w obszarze wymiaru sprawiedliwości i praw. Środki z programów zostaną przeznaczone na wspieranie wysiłków Komisji na rzecz utworzenia skutecznego unijnego obszaru sprawiedliwości z naciskiem na działania gwarantujące większą wartość dodaną na poziomie Unii.

Program „Sprawiedliwość”, którego budżet wynosi 416 mln euro, ma na celu zagwarantowanie skutecznego stosowania przepisów związanych z wymiarem sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych. Zapewni on obywatelom oraz przedsiębiorstwom odpowiedni dostęp do wymiaru sprawiedliwości w transgranicznych postępowaniach sądowych. Z jego środków będzie wspierana prowadzona przez Unię walka z narkotykami i przestępczością.

Program „Prawa i obywatelstwo”, którego budżet sięga 387 mln euro, przyczyni się do większej skuteczności praw i swobód jednostki w praktyce poprzez upowszechnianie wiedzy na ich temat i bardziej spójne stosowanie na terenie całej Unii. Będzie on także służyć promowaniu praw dzieci, zasad niedyskryminacji (ze względu na rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną) oraz równości kobiet i mężczyzn (w tym projektów, których celem jest zwalczanie przemocy wobec kobiet i dzieci).

• Kontekst

Aby osiągnąć opisane wyżej cele, wspomniane nowe programy będą wspierały następujące działania:

- prowadzenie szkoleń dla sędziów i prawników w całej Europie z zakresu stosowania unijnych przepisów prawnych i praw w praktyce;
- wzmocnienie współpracy unijnej w obszarze wymiaru sprawiedliwości i praw poprzez tworzenie sieci prawników, organizacji pozarządowych oraz osób odpowiedzialnych za kształtowanie polityki Unii;

- zapewnienie obywatelom i przedsiębiorstwom praktycznych narzędzi umożliwiających korzystanie z ich praw oraz ułatwiających dostęp do wymiaru sprawiedliwości, na przykład za pomocą portalu [European e-Justice](#);
- prowadzenie kampanii informacyjnych zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym, mających na celu szerzenie wiedzy na temat praw obywatelskich zagwarantowanych w ustawodawstwie unijnym oraz ułatwienie ich stosowania w praktyce.

Przed końcem roku Komisja przedstawi także wniosek w sprawie nowego programu „Europa dla obywateli”. Będzie on polegał na wspieraniu działań na rzecz pogłębiania świadomości i wiedzy obywateli na temat Unii, jej wartości i historii, na przykład poprzez pielęgnowanie pamięci o przeszłości Europy oraz partnerstwa zawierane między miastami (miasta bliźniacze).

Nowe programy pomogą skonsolidować sześć programów realizowanych w okresie finansowania 2007 – 2013 w obszarze sprawiedliwości, praw podstawowych oraz obywatelstwa:

- program „Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych”;
- program „Wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych”;
- program „Prawa podstawowe i obywatelstwo”;
- program „Daphne III”;
- program „Profilaktyka narkotykowa i informacje o narkotykach”;
- dwa obszary programu na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej (PROGRESS): „Przeciwdziałanie dyskryminacji i różnorodność” oraz „Równość kobiet i mężczyzn”.

Komisja dwukrotnie przeprowadziła konsultacje społeczne, które stanowiły podstawę przedstawionych wniosków. Większość respondentów była zgodna co do tego, że należy uprościć obecne programy finansowania oraz ograniczyć ich liczbę.

• Więcej informacji

Unijne programy finansowania w obszarze sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/newsroom/news/20111115_en.htm

Aktualności z zakresu wymiaru sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/newsroom/index_en.htm

Strona internetowa Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości:

<http://ec.europa.eu/reding>

14. OCHRONA KONSUMENTÓW - Komisja przedstawia wnioski dotyczące szybszego, prostszego i tańszego rozwiązywania sporów z przedsiębiorcami

W 2010 r. co piąty konsument w Europie doświadczył problemów związanych z nabywaniem towarów i usług na jednolitym rynku. Jeśli sprzedawca odmawia naprawy zepsutego, ale wciąż objętego gwarancją, laptopa lub jeśli biuro podróży nie zgadza się na zwrot kosztów nieudanego wyjazdu, istnieją sposoby rozwiązania tych sporów bez potrzeby wchodzenia na drogę sądową. Niestety jednak **pozasądowe rozstrzygnięcie sporów** w UE możliwe jest obecnie jedynie w przypadku niektórych branż lub niektórych dziedzin. W celu rozwiązania tej kwestii Komisja Europejska ogłosiła w dniu 29 listopada 2011 r. pakiet wniosków ustawodawczych, które mają zagwarantować, że wszyscy

konsumenci UE będą mieli możliwość **rozwiązywania problemów bez potrzeby wchodzenia na drogę sądową**, i to bez względu na rodzaj produktu czy usługi, których dotyczy spór umowny, i bez względu na miejsce ich nabycia na terenie europejskiego jednolitego rynku (tzn. **w państwie zamieszkania lub za granicą**). Z myślą o konsumentach dokonujących zakupów z innego państwa UE za pośrednictwem internetu Komisja chce stworzyć **ogólnounijną wspólną platformę internetową**, która umożliwi przeprowadzanie całej procedury rozstrzygania sporów umownych za pośrednictwem internetu w ciągu 30 dni.

Alternatywne metody rozstrzygania sporów konsumenckich (ADR) stanowią rozwiązanie szybsze, tańsze i prostsze w zastosowaniu niż postępowanie sądowe. Według danych szacunkowych ogólny dostęp do ADR wysokiej jakości na terenie całej UE **pozwoli konsumentom zaoszczędzić rocznie ok. 22,5 miliarda euro**. Skorzystają na tym także przedsiębiorstwa, którym ADR ułatwi lepsze zarządzanie stosunkami z klientami, a także poprawę wizerunku firmy. Celem nowego pakietu aktów prawnych proponowanego przez Komisję jest zwiększenie zaufania konsumentów do ogólnounijnego jednolitego rynku, który oznacza dla nich większy wybór oraz korzystniejsze ceny, a tym samym przyczynienie się do wzrostu unijnej gospodarki.

Komisarz ds. zdrowia i polityki konsumenckiej **John Dalli** stwierdził: „Nie do przyjęcia jest fakt, że tak wiele problemów konsumentów pozostaje nierozwiązanych tylko dlatego, że nie dysponują oni praktycznymi i skutecznymi środkami rozstrzygania sporów z przedsiębiorcami. To nie tylko przynosi konsumentom straty finansowe, ale też podważa ich zaufanie i hamuje wzrost gospodarczy Europy. Po przyjęciu przedstawianych dziś przeze mnie wniosków konsumenci w Europie będą mogli korzystać z prostych, szybkich i niedrogich sposobów rozwiązywania swoich problemów, niezależnie od tego gdzie w UE oraz w jaki sposób nabywają oni produkt lub usługę.”

• **Co zostało przyjęte?**

- **Dyrektywa w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów (ADR)** ma zapewnić istnienie wysokiej jakości podmiotów pozasądowych rozpatrujących *wszelkie* spory umowne między konsumentami i przedsiębiorstwami. Zgodnie z przepisami przewidzianymi we wniosku:
 - podmioty ADR będą miały obowiązek spełnienia określonych kryteriów jakości, czyli będą musiały posiadać **odpowiednie kwalifikacje** oraz działać w sposób **bezstronny, przejrzysty, skuteczny i sprawiedliwy**;
 - przedsiębiorstwa będą musiały **informować konsumentów** o podmiocie ADR właściwym do rozpatrywania ewentualnych sporów umownych w stosunku do nich;
 - podmioty ADR będą rozstrzygały spory **w ciągu 90 dni**.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów powstanie ogólnounijna platforma internetowa („platforma ODR”), która stanowić będzie jeden wspólny punkt dostępu dla konsumentów i przedsiębiorstw służący internetowemu rozstrzygnięciu sporów dotyczących zakupów dokonanych przez internet w innym państwie UE. Ten wspólny europejski punkt dostępu:

- będzie **automatycznie przesyłał skargę konsumenta** do właściwego krajowego podmiotu ADR;
- ułatwi rozstrzygnięcie sporu **w ciągu 30 dni**.

- **Jak skorzystają na tym konsumenci i przedsiębiorstwa?**

- Konsumenci zyskają **dostęp do skutecznego i niedrogiego sposobu rozstrzygnięcia** sporów z przedsiębiorcami, niezależnie od nabywanych towarów i usług, sposobu ich nabywania (przez internet lub w inny sposób), a także miejsca zakupu w UE (w państwie zamieszkania lub za granicą).
- Konsumenci dokonujący zakupów przez internet w innym państwie UE będą mogli rozstrzygać **spory umowne z unijnymi przedsiębiorcami całkowicie przez internet**.
- Szacuje się, że konsumenci **zaoszczędzą** na tym równowartość ok. 0,2% PKB UE (**22,5 mld euro**).
- Dla przedsiębiorców dostęp do alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów będzie miał kluczowe znaczenie dla **zarządzania stosunkami z klientami oraz do poprawy wizerunku firmy**, jak również pozwoli zaoszczędzić koszty postępowania sądowego.
- Konsumenci i przedsiębiorcy w całej Europie będą mieli pewność, że europejskie podmioty pozasądowe rozstrzygające ich spory będą spełniały te same kryteria. Są to: **przejrzystość, odpowiednie kwalifikacje, bezstronność, skuteczność i sprawiedliwość**.
- Wzrost zaufania konsumentów zachęci ich wreszcie do **większej aktywności w poszukiwaniu korzystnych ofert i najlepszych cen na całym jednolitym rynku UE**, co zwiększy konkurencję i wzrost gospodarczy.

- **Kontekst**

W alternatywnych metodach rozstrzygnięcia sporów (ADR) udział bierze neutralna strona (np. **arbiter, mediator lub rzecznik praw konsumenta**). Jest to tańsze, szybsze i prostsze rozwiązanie niż postępowanie sądowe.

W chwili obecnej w UE działa ponad **750 podmiotów ADR**. Niemniej jednak w niektórych państwach UE dostępne są one **tylko w niektórych regionach lub w niektórych branżach** (np. w branży usług finansowych czy też w branży telekomunikacyjnej). **Znajomość alternatywnych metod rozwiązywania sporów** wśród konsumentów i przedsiębiorstw jest nadal niewielka. Internetowe systemy rozstrzygnięcia sporów dla internetowych nabywców transgranicznych są w niewielkim stopniu rozwinięte.

Koszty nierozstrzygniętych sporów konsumenckich szacuje się na **0,4% PKB UE**. Składają się na nie straty poniesione przez europejskich konsumentów w wyniku problemów napotkanych podczas zakupów w innych państwach UE, wynoszące według szacunków od 500 mln do 1 mld euro.

- **Kolejne kroki**

Parlament Europejski i Rada UE zobowiązały się **przyjąć pakiet do końca 2012 r.** jako działanie priorytetowe przewidziane w Akcie o jednolitym rynku. Pakiet stanowi również dokończenie jednego z działań w ramach [Europejskiej agendy cyfrowej](#). Po przyjęciu pakietu państwa członkowskie UE będą miały **18 miesięcy na wdrożenie** dyrektywy ADR. Oznacza to, że wysokiej jakości podmioty pozasądowe ADR powinny być **dostępne na całym terenie UE w drugiej połowie 2014 r.** Wspólna ogólnounijna

platforma dla internetowego systemu rozstrzygania sporów zostanie w pełni uruchomiona sześć miesięcy po tym terminie (tzn. **na początku 2015 r.**), ponieważ jej funkcjonowanie wymaga, aby, tam gdzie to konieczne, stworzyć i dostosować podmioty pozasądowe.

- **Dalsze informacje**

Więcej szczegółów: <http://ec.europa.eu/consumer-adr>

Komunikat KE - **Alternatywne metody rozstrzygania sporów konsumenckich na jednolitym rynku:**

http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/docs/communication_adr_pl.pdf

Projekt dyrektywy PE i Rady w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich):

http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/docs/directive_adr_pl.pdf

Projekt rozporządzenia PE i Rady w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów konsumenckich (rozporządzenie w sprawie ODR w sporach konsumenckich):

http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/docs/odr_regulation_pl.pdf

Informacja dla obywateli:

http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/docs/adr_citizen_summary_pl.pdf

Streszczenie oceny skutków:

http://ec.europa.eu/consumers/redress_cons/docs/summary_impact_assessment_adr_pl.pdf

15. OCHRONA KONSUMENTÓW - Alternatywne metody i internetowy system rozstrzygania sporów konsumenckich w UE – pytania i odpowiedzi

I. INFORMACJE PODSTAWOWE

- **Na czym polegają alternatywne metody rozstrzygania sporów (ADR) w sporach konsumenckich?**

Alternatywne metody rozstrzygania sporów (ADR) polegają na pomocy konsumentom w rozstrzygnięciu sporów z przedsiębiorcami w wypadku problemów z nabytym towarem lub usługą.

Typowym przykładem jest sytuacja, kiedy klient składa reklamację lub skargę co do jakości kupionego produktu lub otrzymanej usługi, ale przedsiębiorca nie uznaje roszczenia konsumenta i np. odmawia zwrotu pieniędzy lub wypłacenia rekompensaty.

Podmioty oferujące ADR są podmiotami **pozasądowymi**. Ich usługi obejmują interwencję **neutralnej strony** (np. rozjemcy w postępowaniu pojednawczym, mediatora,

rzecznika praw, komisji skargowej itp.), która proponuje rozwiązanie lub doprowadza do spotkania stron w celu znalezienia rozwiązania.

Metody ADR dotyczą zwykle pojedynczych przypadków, ale w ich ramach można rozpatrywać również wiele podobnych przypadków jednocześnie.

Alternatywne metody rozstrzygnięcia sporów nie obejmują rozpatrywania skarg i reklamacji klienta bezpośrednio przez przedsiębiorcę (np. przez jego wewnętrzny dział reklamacji) ani też bezpośrednich rozstrzygnięć polubownych lub ugód pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą.

• Na czym polega internetowe rozstrzygnięcie sporów?

Internetowe rozstrzygnięcie sporów (ODR) to zastosowanie alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów z pomocą technologii internetowych. Podmioty ODR pomagają konsumentom i przedsiębiorcom w rozpatrzeniu ich sporu za pośrednictwem internetu. Taki sposób rozstrzygnięcia sporów jest pomocny szczególnie w wypadku zakupów przez internet, gdy konsument i przedsiębiorca często znajdują się daleko od siebie.

• Jak działają ADR i ODR?

Alternatywne metody rozstrzygnięcia sporów (ADR) i internetowe rozstrzygnięcie sporów (ODR) działają różnie w różnych państwach UE:

- Systemy ADR lub ODR mogą być tworzone przez **władze publiczne, przedsiębiorstwa** lub **we współpracy** pomiędzy sektorem publicznym, przedsiębiorstwami i organizacjami konsumenckimi.
- Mogą być **finansowane** ze środków prywatnych (np. przez przedsiębiorstwa), publicznych lub z obu tych źródeł naraz.
- Zasięg geograficzny jest **zwykle ogólnokrajowy**; w niektórych przypadkach systemy ADR są zdecentralizowane i mają zasięg **regionalny lub lokalny**.
- Niektóre podmioty ADR są **podmiotami branżowymi** (rozpatrują spory tylko w jednej branży, np. turystycznej, ubezpieczeniowej lub dostaw energii), natomiast inne przyjmują sprawy z **dowolnej branży**.
- W przypadku zdecydowanej większości podmiotów ADR uczestnictwo w takiej metodzie rozstrzygnięcia sporu jest **dobrowolne** dla obu stron.
- W przypadku 64% podmiotów ADR w UE **udział przedsiębiorstw jest dobrowolny**.
- W niektórych podmiotach ADR decyzje są podejmowane **kolegialnie** (np. przez komisje), a w innych indywidualnie (np. przez mediatora lub rzecznika praw).
- Wyniki procedur ADR mogą mieć charakter **niewiążących** zaleceń bądź też decyzji, które mogą być **wiążące** dla przedsiębiorcy lub dla obu stron.

• Jakie korzyści wynikają z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów?

Alternatywne metody rozstrzygnięcia sporów są zwykle **szybsze, tańsze i prostsze** dla konsumentów niż wejście na drogę sądową:

- Większość sporów przedkładanych podmiotom ADR rozstrzyga się **w ciągu 90 dni**.
- Procedury ADR w ogromnej większości są dla konsumentów **nieodpłatne** lub **niedrogie** (poniżej 50 euro).
- Procedura ADR jest zwykle **prostsza** w porównaniu z postępowaniem sądowym.

Istnienie skutecznego systemu pozasądowego może zatem być kluczowym **czynnikiem motywującym** konsumentów do próby rozwiązania problemu zamiast pozostawienia go bez rozwiązania, zwłaszcza gdy w grę wchodzi niewielkie kwoty.

Dla przedsiębiorstw skuteczne mechanizmy pozasądowe mogą mieć zasadnicze znaczenie dla zarządzania ich **relacjami z klientami i dla ich reputacji biznesowej**, a także mogą im oszczędzić kosztów ewentualnych spraw sądowych.

II. OBECNY STAN RZECZY

- **Jaki jest obecny stan rzeczy w państwach UE?**

W 2010 r. co piąty konsument w UE napotkał problemy przy nabywaniu towarów lub usług na jednolitym rynku; straty poniesione w ten sposób przez konsumentów szacuje się na **0,4% PKB Unii**. Tylko nieliczni spośród tych konsumentów dochodzą swoich roszczeń i uzyskują ich zaspokojenie.

W UE istnieje obecnie ponad 750 podmiotów ADR. Mają one wysoce zróżnicowany charakter, nie tylko w skali całej UE, ale nawet w poszczególnych państwach członkowskich.

W większości państw członkowskich istniejące podmioty rozpatrują spory konsumenckie tylko w **niektórych branżach** (zwłaszcza w branżach regulowanych, takich jak telekomunikacja, energetyka, usługi finansowe, a także turystyka). W niektórych innych państwach podmioty takie istnieją tylko w **niektórych regionach**.

Oznacza to, że – mimo dużej liczby podmiotów – **w zasięgu ich działania są znaczne luki**. W niektórych państwach (np. na Słowacji i w Słowenii) najprawdopodobniej w ogóle nie ma uznanych podmiotów ADR, a np. na Cyprze i w Rumunii system wymaga dalszego rozwoju.

W konsekwencji **nie wszyscy konsumenci europejscy mają w takim samym stopniu dostęp do pozasądowych metod rozstrzygania sporów** w UE.

Tylko ok. połowa istniejących podmiotów ADR została notyfikowana Komisji Europejskiej jako podmioty spełniające **kryteria jakości** określone w dwóch zaleceniach Komisji (szczegółowe informacje o dotychczasowych działaniach UE znajdują się poniżej).

W przypadku większości istniejących podmiotów **świadomość** ich istnienia wśród konsumentów i przedsiębiorstw – a zatem również skala **korzystania** z ich usług – jest niska.

Ponadto obecnie władze krajowe nie mają obowiązku **regularnego nadzorowania wykorzystywania tych podmiotów i ich skuteczności**, szczególnie pod kątem kryteriów jakości ustalonych przez Komisję (takich jak odpowiednie kwalifikacje, bezstronność, przejrzystość, skuteczność i sprawiedliwość).

Co się tyczy internetowego rozstrzygnięcia sporów – bardzo nieliczne istniejące w UE podmioty oferują obecnie możliwość prowadzenia całego procesu rozstrzygnięcia sporów w internecie.

- **Jak działają obecnie metody ADR w kontekście zakupów w innym państwie UE?**

Gdy konsumenci w UE napotykają problemy przy dokonywaniu zakupów od przedsiębiorcy mającego siedzibę w innym państwie UE, mogą zwrócić się o pomoc do [Sieci Europejskich Centrów Konsumenckich](#) (ECC-Net).

Centra ECC same nie rozstrzygają sporów. Mogą najpierw starać się doprowadzić do polubownego rozwiązania problemu, a jeśli to się nie uda – mogą przekazać sprawę innej organizacji, np. właściwemu podmiotowi ADR w państwie przedsiębiorcy – o ile taki podmiot istnieje. W 2010 r. spośród wszystkich przypadków zgłoszonych do ECC, których nie udało się rozwiązać polubownie, tylko 9% przekazano do podmiotów ADR.

- **Dlaczego UE promuje ADR?**

Dobre funkcjonowanie ADR w całej Unii zwiększyłoby poczucie bezpieczeństwa konsumentów na tyle, aby korzystali oni w pełni z możliwości, jakie oferuje im wspólny rynek pod względem szerszego wyboru i korzystniejszych cen. Obejmuje to również dokonywanie w internecie zakupów w innych państwach UE.

Większy handel transgraniczny w UE otworzyłby również większe możliwości przed przedsiębiorstwami i pobudziłby wzrost gospodarczy.

Na jednolitym rynku alternatywne metody rozstrzygnięcia sporów mogą dobrze działać w przypadku osób dokonujących zakupów w innych państwach UE tylko pod warunkiem, że w danym państwie istnieją podmioty ADR wysokiej jakości. Należy zatem wykorzystywać istniejące podmioty ADR z poszanowaniem krajowych tradycji prawnych.

Dla zapewnienia wszystkim konsumentom równej możliwości dochodzenia roszczeń konieczne jest, aby podmioty ADR wysokiej jakości były dostępne w odniesieniu do wszystkich rodzajów sporów konsumenckich na jednolitym rynku oraz aby zarówno konsumenci, jak i przedsiębiorcy byli świadomi istnienia tych możliwości.

- **Co zrobiono dotychczas na szczeblu UE?**

Komisja Europejska wydała (w 1998 i 2001 r.) dwa zalecenia, w których **określono wspólne zasady dotyczące efektywności i skuteczności podmiotów ADR.**

Władze krajowe przekazały Komisji informacje o tych krajowych podmiotach ADR, które ich zdaniem spełniają te zasady. Komisja prowadzi [bazę danych](#) takich „notyfikowanych” podmiotów ADR.

Niemniej jednak 40% istniejących podmiotów ADR nie zostało w ten sposób notyfikowanych.

W niektórych branżach (np. telekomunikacji, energetyki, kredytów konsumenckich lub usług płatniczych) przepisy UE zobowiązują państwa członkowskie do stworzenia mechanizmów ADR.

W niektórych innych branżach (np. dyrektywa dot. handlu elektronicznego, usługi pocztowe) przepisy UE jedynie zachęcają do tego.

Komisja Europejska również współfinansuje Sieć Europejskich Centrów Konsumenckich ([ECC-Net](#)), która pomaga konsumentom uzyskać dostęp do odpowiedniego podmiotu ADR w innym państwie członkowskim w przypadku sporów transgranicznych.

Inna ogólnounijna sieć, **FIN-NET**, składa się z podmiotów ADR, które zajmują się sporami transgranicznymi między konsumentami a dostawcami usług finansowych.

III. NOWE WNIOSKI KOMISJI

- **Jakie rodzaje sporów są objęte nowymi wnioskami ustawodawczymi?**

Dyrektywa w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich („Dyrektywa ADR”) ma **zapewnić istnienie pozasądowych podmiotów wysokiej jakości, mogących rozpatrywać wszelkie spory umowne pomiędzy konsumentami a przedsiębiorcami.**

Konsumenci będą mogli przekazać swoje konsumenckie spory umowne do rozstrzygnięcia w ramach ADR, niezależnie od tego, gdzie w UE dokonali zakupów (czy to w swoim państwie, czy w innym państwie UE), co nabyli i w jaki sposób (w internecie czy poza nim).

Rozporządzenie o internetowym systemie rozstrzygania sporów („rozporządzenie ODR”) przewiduje utworzenie **jednej wspólnej ogólnounijnej platformy internetowej**, za pośrednictwem której osoby dokonujące zakupów przez internet w innym państwie UE oraz przedsiębiorcy będą mogli rozstrzygać swoje spory umowne w internecie.

- **Jakie główne zmiany spowodują w UE proponowane akty prawne po ich przyjęciu?**

Po pierwsze **wyeliminowane zostaną luki w zasięgu ADR** – podmioty zajmujące się rozstrzyganiem sporów metodami alternatywnymi będą przyjmować do rozstrzygnięcia wszelkie spory z udziałem konsumenta zamieszkałego w UE i przedsiębiorcy mającego siedzibę w UE. Państwa członkowskie zagwarantują to bądź przez poszerzenie zakresu kompetencji istniejących podmiotów, bądź, w miarę potrzeb, poprzez utworzenie nowych.

Wszystkie podmioty ADR w UE będą musiały przestrzegać podstawowych kryteriów jakości, obejmujących odpowiednie kwalifikacje, bezstronność, przejrzystość, skuteczność (procedura z reguły nie powinna przekraczać 90 dni) oraz sprawiedliwość. Władze krajowe będą nadzorować przestrzeganie tych zasad.

Osoby dokonujące przez internet zakupów w innych krajach UE oraz przedsiębiorcy sprzedający towary lub usługi za granicą wewnątrz UE będą mogli **rozstrzygać swoje**

spory umowne bezpośrednio w internecie dzięki jednej ogólnounijnej internetowej platformie rozstrzygania sporów („platforma ODR”). Ten pojedynczy punkt kontaktowy będzie miał postać łatwej w użyciu interaktywnej strony internetowej dostępnej nieodpłatnie we wszystkich językach urzędowych UE.

Przedsiębiorcy będą również zobowiązani do dostarczania konsumentom **odpowiednich i pełnych informacji** o dostępnych właściwych podmiotach ADR i o platformie ODR.

- **Jak w praktyce będzie działać platforma ODR?**

Platforma będzie połączona elektronicznie z krajowymi podmiotami ADR powołanymi i notyfikowanymi Komisji zgodnie z nowymi przepisami. Krajowe podmioty ADR pozostaną odpowiedzialne za rozpatrywanie poszczególnych sporów umownych przekazanych im przez platformę.

System ODR będzie skuteczny dzięki **zestawowi wspólnych zasad**. W myśl tych zasad m.in. krajowe punkty kontaktowe będą spełniać rolę doradców ds. ODR. Wymagane będzie również **przedstawienie rozwiązania w terminie 30 dni**.

- **Czy ADR będą obowiązkowe dla przedsiębiorców?**

Obecnie większość podmiotów ADR działa na zasadzie dobrowolności, co pozwala im na elastyczne i szybkie działanie.

Wniosek Komisji zawiera **zachęty służące promowaniu korzystania z ADR przez przedsiębiorców**. Przedsiębiorcy będą w szczególności musieli informować konsumentów, czy zobowiązują się do korzystania z ADR w celu rozstrzygnięcia sporów konsumenckich.

Ponadto w ramach proponowanego pakietu państwa UE będą miały swobodę tworzenia własnych przepisów krajowych, w myśl których uczestnictwo w procedurach ADR może być dla przedsiębiorców obowiązkowe lub wynik tych procedur może być dla nich wiążący.

- **Jak państwa członkowskie zapewnią pełny zasięg ADR?**

Zapewnienie skutecznego dochodzenia roszczeń konsumenckich wymaga poszanowania realiów lokalnych; każde państwo potrzebuje pewnego marginesu swobody decyzji co do tego, jak najlepiej doprowadzić do pełnego objęcia jego terytorium zakresem działania ADR.

Dlatego też proponowana dyrektywa w sprawie ADR **opiera się na już istniejących podmiotach krajowych**. Zakłada ona poszanowanie wielkiej różnorodności istniejących dotychczas w UE podmiotów ADR i nie zobowiązuje władz krajowych do tworzenia osobnych podmiotów ADR w poszczególnych branżach rynku detalicznego.

Państwa, w których podmioty ADR obejmują wiele różnych sektorów, będą mogły je utrzymać lub stworzyć nowe; wymagane jest tylko przestrzeganie przez te podmioty zasad jakości określonych we wniosku.

Jednym z możliwych sposobów zapewnienia pełnego zasięgu jest stworzenie „uzupełniającego” podmiotu ADR zajmującego się tymi rodzajami sporów umownych, których nie obejmują żaden z istniejących już mechanizmów.

We wnioskach zobowiązuje się również państwa członkowskie, aby promowały one tworzenie ogólnoeuropejskich podmiotów ADR.

Działający w całej Unii system internetowego rozstrzygania sporów będzie opierać się na krajowych podmiotach ADR.

- **Jakie korzyści odniosą konsumenci i przedsiębiorstwa?**

Podmioty ADR wysokiej jakości staną się **dostępne dla wszystkich konsumenckich sporów umownych** w całej UE.

Konsumenci będą otrzymywać we właściwych dokumentach **pełne informacje** o systemie ADR właściwym do rozpatrzenia ich sporu umownego.

Osoby dokonujące przez internet zakupów w innych krajach UE oraz przedsiębiorcy sprzedający towary lub usługi za granicą wewnątrz UE będą mogli **rozstrzygać swoje spory umowne bezpośrednio w internecie**.

Według szacunków, dzięki możliwości korzystania z dobrze funkcjonujących i przejrzystych metod ADR w odniesieniu do wszelkich swoich sporów konsumenci unijni będą mogli **zaoszczędzić ok. 22,5 mld euro**, co stanowi ok. 0,19 PKB UE.

Dostępność metod ADR wysokiej jakości pomoże przedsiębiorstwom w zarządzaniu relacjami z klientami i korzystnie wpłynie na ich reputację. Pozwoli także na oszczędności – według szacunków **przedsiębiorstwa w UE mogą zaoszczędzić do 3 mld euro**, stosując metody ADR zamiast wchodzenia na drogę sądową.

- **Kiedy proponowane przepisy staną się obowiązujące?**

Parlament Europejski i Rada zadeklarowały już zobowiązanie, aby przyjąć pakiet legislacyjny w sprawie ADR i ODR **do końca 2012 r.** w ramach skoordynowanych działań mających ożywić jednolity rynek.

- **Dalsze informacje**

Pełny tekst wniosków, ich szerszy kontekst w ramach polityki UE oraz bazę danych krajowych podmiotów ADR notyfikowanych Komisji można znaleźć pod adresem: <http://ec.europa.eu/consumer-adr>

16. OCHRONA KONSUMENTÓW - Nowe przepisy dotyczące żywności: stosowanie dodatków w UE stanie się bezpieczniejsze i bardziej przejrzyste

Dzięki dwóm aktom prawnym przyjętym przez Komisję Europejską w dniu Bruksela w dniu 14 listopada 2011 r. stosowanie dodatków do żywności² będzie wkrótce jeszcze bezpieczniejsze i bardziej przejrzyste niż obecnie.

„To przełomowy moment w naszych działaniach służących zwiększeniu bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej”, powiedział **Jonh Dalli**, komisarz ds. zdrowia i polityki konsumenckiej. „Przyjęcie dwóch rozporządzeń dotyczących dodatków przyczyni się do dalszego wzmocnienia pozycji obywateli i przemysłu. Wszyscy zainteresowani będą mogli łatwiej uzyskać dokładne informacje o tym, które dodatki wolno stosować w środkach spożywczych. W skrócie oznacza to, że obywatele będą lepiej poinformowani, a unijny przemysł spożywczy odpowiednio wyposażony do opracowywania nowych, innowacyjnych i bezpiecznych produktów”.

W rozporządzeniach ustanowiono **dwa nowe wykazy**.

Pierwszy z nich dotyczy dodatków w środkach spożywczych i będzie stosowany od czerwca 2013 r. (okres karencji uznano za konieczny, aby umożliwić unijnemu przemysłowi spożywczemu dostosowanie się do nowych przepisów). Wykaz ten, który jest dostępny także w postaci **internetowej bazy danych** (https://webgate.ec.europa.eu/sanco_foods/?sector=FAD), umożliwi konsumentom, podmiotom prowadzącym przedsiębiorstwa spożywcze i organom kontrolnym **łatwą identyfikację dodatków dopuszczonych w danym środku spożywczym**.

Drugi wykaz dotyczy dodatków w składnikach żywności, takich jak inne dodatki, enzymy, środki aromatyzujące i składniki odżywcze, i wejdzie w życie 20 dni po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym UE*.

Stworzenie tych dwóch wykazów jest dużym postępowaniem w wykonaniu [rozporządzenia ramowego \(WE\) nr 1333/2008](#) w sprawie dodatków do żywności, przyjętego w grudniu 2008 r.

• **Przejrzystość**

Jedną z głównych korzyści z wprowadzenia nowych przepisów jest przejrzystość. Dopuszczone zastosowania dodatków będą od teraz wyszczególnione według kategorii żywności. Zdaniem Komisji oznacza to znaczną poprawę w porównaniu ze starymi wykazami, które były rozmieszczone w kilku załącznikach do trzech różnych dyrektyw.

Dzięki nowemu wykazowi oczywiste będzie na przykład to, że w niektórych kategoriach żywności dodatki mogą być stosowane w bardzo ograniczonym zakresie lub są całkowicie zabronione. Dotyczy to na przykład jogurtu bez dodatków smakowych i środków aromatyzujących, masła, owoców w wodnym roztworze cukru, makaronu, chleba bez dodatków, miodu, wody i soków owocowych.

W pozostałych kategoriach, obejmujących zazwyczaj wysokoprzetworzone produkty spożywcze – takie jak słodczyce, przekąski, sosy i napoje z dodatkami smakowymi lub środkami aromatyzującymi – dopuszcza się stosowanie wielu dodatków.

² Dodatki do żywności są substancjami dodawanymi do żywności z przyczyn technicznych: jako substancje konserwujące, stabilizujące, koloryzujące i słodzące.

Ponadto dzięki wykazowi dodatków, które mogą być dodawane do innych dodatków, enzymów, środków aromatyzujących i składników odżywczych, łatwiej będzie dopilnować, aby narażenie na działanie dodatków za pośrednictwem tych składników pozostało ograniczone.

- **Inne zmiany wprowadzone nowymi przepisami**

Oprócz utworzenia tych dwóch wykazów w nowym prawodawstwie przewidziano również:

- jasne warunki, na jakich dodatki mogą być dodawane do żywności;
- kategoryzację żywności z dodatkami wymienionymi przejrzysto w podziale na kategorie żywności, do której mogą być dodawane;
- program pełnej ponownej oceny bezpieczeństwa wszystkich dopuszczonych dodatków;
- jasne wytyczne i wskazówki dla wnioskodawców zwracających się o nowe zastosowania dodatków do żywności.

- **Ogólne informacje dotyczące dodatków**

Ogólne warunki stosowania dodatków do żywności zostały określone przez Parlament Europejski i Radę w rozporządzeniu ramowym z 2008 r. i pozostają w mocy. Rozporządzenie to ustanawia ogólne ramy, zasady i cele, do których odnoszą się wszystkie przepisy szczegółowe dotyczące dodatków. Wprowadza ono wymóg, aby **stosowanie dodatków do żywności było bezpieczne**, technologicznie uzasadnione, nie wprowadzało konsumentów w błąd i wiązało się z korzyściami dla nich.

- **Ponowna ocena dodatków**

W marcu 2010 r. Komisja przyjęła program **ponownej oceny wszystkich dopuszczonych dodatków do żywności**. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) musi dokonać ponownej oceny wszystkich dodatków do 2020 r. Priorytety ponownej oceny określono na podstawie czasu, jaki upłynął od ostatniej oceny danego dodatku do żywności, dostępności nowych informacji naukowych, zakresu stosowania i narażenia ludzi na dany dodatek.

Barwniki spożywcze znalazły się na szczycie listy priorytetów. Siedemnaście barwników poddano już ponownej ocenie. W przypadku trzech z nich Komisja zaproponowała już zmiany poziomów stosowania, ponieważ EFSA ocenia, że narażenie na działanie tych dodatków może być zbyt wysokie dla niektórych grup konsumentów.

Ze względu na pojawienie się nowych informacji naukowych wyższy priorytet nadano substancji słodzącej **aspartam**, która zostanie poddana ponownej ocenie do września 2012 r.

- **Wytyczne i wskazówki**

W marcu 2011 r. Komisja przyjęła środki określające dane niezbędne do dopuszczenia nowego zastosowania dodatku. Obejmują one dane toksykologiczne w odniesieniu do oceny ryzyka i informacje wykazujące, że stosowanie dodatku jest technologicznie uzasadnione, może przynieść korzyści dla konsumentów i nie będzie wprowadzać w błąd.

Aby pomóc przyszłym wnioskodawcom, Komisja sporządziła praktyczny przewodnik, który jest dostępny na stronie internetowej (http://ec.europa.eu/food/food/fAEF/authorisation_application_en.htm). Ułatwi on wnioskodawcom przedkładanie pełnej dokumentacji, która będzie mogła być sprawnie rozpatrywana. Komisja jest przekonana, że może to pobudzić odpowiedzialne innowacje w przemyśle spożywczym.

Przykładem takiego innowacyjnego produktu jest naturalna substancja słodząca, glikozydy stewiolowe, otrzymywana z rośliny *Stevia ribaudiana*. Komisja przyjęła także rozporządzenie dopuszczające jej stosowanie w kilku kategoriach żywności.

EFSA został poproszony o ocenę bezpieczeństwa tej substancji. Urząd stwierdził, że substancje słodzące nie są rakotwórcze ani genotoksyczne, nie mają wpływu na rozrodczość i nie cechują się toksycznością rozwojową, i ustalił akceptowalne dzienne pobranie (ADI) na poziomie 4 mg/kg masy ciała. Ostrożne szacunki dotyczące narażenia na glikozydy stewiolowe, zarówno w przypadku dorosłych, jak i dzieci, sugerują, że przekroczenie tej wartości przy proponowanych maksymalnych poziomach stosowania jest prawdopodobne.

Aby zagwarantować poziomy narażenia bezpieczne dla konsumentów, należało wprowadzić zmianę wnioskowanych zastosowań i poziomów stosowania. Przyjęte rozporządzenie odzwierciedla wynik tego procesu.

- **Więcej informacji znajduje się na następującej stronie internetowej:**
http://ec.europa.eu/food/food/fAEF/index_en.htm

17. OCHRONA KONSUMENTÓW - Dodatki do żywności – pytania i odpowiedzi

- **Co to są dodatki do żywności?**

Dodatki to substancje stosowane podczas przygotowywania żywności w różnych celach, takich jak konserwowanie, barwienie, słodzenie itd. Prawodawstwo Unii Europejskiej definiuje dodatki jako „każdą substancję, która w normalnych warunkach ani nie jest spożywana sama jako żywność, ani nie jest stosowana jako charakterystyczny składnik żywności, bez względu na swoją ewentualną wartość odżywczą, której celowe dodanie, ze względów technologicznych, do żywności w trakcie jej produkcji, przetwarzania, przygotowywania, obróbki, pakowania, przewozu lub przechowywania powoduje, lub można spodziewać się zasadnie, że powoduje, iż substancja ta lub jej produkty pochodne stają się bezpośrednio lub pośrednio składnikiem tej żywności”.

- **Do czego są stosowane dodatki do żywności?**

Dodatki można stosować do różnych celów. Prawodawstwo UE określa 26 „celów technologicznych”. Dodatki są stosowane, między innymi, jako:

- **barwniki** – są one wykorzystywane do nadania lub przywrócenia żywności koloru;
- **środkii konserwujące** – przedłużają okres przydatności żywności do spożycia przez ochronę przed mikroorganizmami;

- **przeciwutleniacze** – to substancje przedłużające okres przydatności żywności do spożycia przez ochronę przed zepsuciem na skutek utleniania (np. jełczenie tłuszczu albo zmiana barwy);
- **środki do przetwarzania mąki (polepszacze)** – dodawane do mąki lub ciasta w celu poprawy ich właściwości wypiekowych.

- **Czy dodatki do żywności są bezpieczne?**

Bezpieczeństwo wszystkich obecnie dopuszczonych dodatków do żywności zostało ocenione przez Komitet Naukowy ds. Żywności (SCF) lub Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA). **W unijnym wykazie znajdują się jedynie te dodatki, których proponowane zastosowania uznano za bezpieczne.**

Ponieważ większość ocen pochodzi z lat 80-tych i 90-tych, a niektóre nawet z lat 70-tych, właściwe jest, aby EFSA ponownie poddała ocenie wszystkie dozwolone dodatki. **Ponowna ocena zostanie przeprowadzona do 2020 r.** Na podstawie opinii EFSA Komisja może zaproponować przegląd obowiązujących warunków stosowania dodatków oraz, w razie potrzeby, skreślić dodatek z wykazu.

W wyniku programu ponownej oceny zweryfikowano dotychczas stosowanie trzech barwników spożywczych, ponieważ EFSA obniżył ich dopuszczalne dzienne spożycie (ADI) i uznał, że narażenie ludzi na te barwniki jest prawdopodobnie zbyt wysokie. Dlatego najwyższe dopuszczalne poziomy tych barwników, jakie mogą zostać zastosowane w żywności, zostaną obniżone na początku 2012 r. Dotyczy to żółcieni chinolinowej (E 104), żółcieni zachodzącego słońca (E 110) oraz paśu 4R (E 124).

- **W jaki sposób ocenia się bezpieczeństwo dodatków do żywności?**

Bezpieczeństwo dodatków do żywności ocenia EFSA. Ocena substancji dokonywana jest na podstawie dokumentacji, udostępnianej zazwyczaj przez wnioskodawcę (zwykle producenta lub potencjalnego użytkownika danego dodatku do żywności). Dokumentacja ta musi zawierać chemiczną identyfikację dodatku, opisywać jego proces produkcyjny, metody analizy i reakcji oraz losy w żywności, a w razie potrzeby podawać także proponowane zastosowania i dane toksykologiczne.

Dane toksykologiczne muszą obejmować informacje dotyczące metabolizmu, podchronicznej i chronicznej toksyczności i rakotwórczości, genotoksyczności, toksyczności reprodukcyjnej i rozwojowej oraz, w razie potrzeby, odniesienia do innych badań.

Na podstawie tych danych EFSA określa poziom, poniżej którego pobieranie substancji może zostać uznane za bezpieczne – tzw. **dopuszczalne dzienne spożycie (ADI)**. Jednocześnie EFSA dokonuje także oszacowania, na podstawie proponowanych zastosowań w różnych środkach spożywczych, czy istnieje możliwość przekroczenia ADI.

Jeżeli taka możliwość nie istnieje, stosowanie tego dodatku do żywności jest uważane za bezpieczne.

- **Czy możliwe jest spożywanie dodatków do żywności na niebezpiecznie wysokim poziomie?**

Podczas oceny możliwego narażenia na działanie dodatku do żywności EFSA rozważa najwyższy dopuszczalny poziom, na jakim proponuje się stosować dany dodatek w różnych środkach spożywczych. Ponadto EFSA zakłada, że największe ilości tych środków spożywczych są spożywane codziennie. Jedynie wówczas, gdy szacunkowe narażenie na spożycie z tymi różnymi środkami spożywczymi jest nadal niższe niż ADI, EFSA uznaje, że proponowane zastosowanie substancji jest bezpieczne. Jeżeli ADI zostaje przekroczone, Komisja może podjąć decyzję o ograniczeniu stosowania danego dodatku lub o jego niedopuszczeniu.

Obecność dodatków do żywności powinna być zatem uważana za bezpieczną również dla konsumentów, którzy spożywają duże ilości środków spożywczych, w których zastosowano dodatki na najwyższym dozwolonym poziomie.

- **Jakie są warunki udzielenia zezwolenia na dodatki do żywności?**

Dodatek do żywności może zostać dopuszczony jedynie wtedy, gdy spełnia następujące warunki:

- nie stwarza – w świetle dostępnych dowodów naukowych – zagrożenia dla zdrowia konsumentów przy proponowanym poziomie zastosowania;
- istnieje uzasadniona potrzeba technologiczna, która nie może zostać zaspokojona w inny sposób; oraz
- jego stosowanie nie wprowadza w błąd i przynosi korzyści konsumentom.

Podczas udzielania zezwolenia na stosowanie dodatków do żywności mogą również zostać uwzględnione inne istotne czynniki. Mogą to być czynniki etyczne, zwyczajowe, środowiskowe itd.

- **Jakie są korzyści dla konsumentów?**

Prawodawstwo UE przewiduje, że dodatki do żywności muszą wiązać się z pożytkiem i korzyścią dla konsumenta. Muszą one zatem służyć przynajmniej jednemu z następujących celów:

- zachowywać wartość odżywczą żywności;
- stanowić niezbędne składniki żywności produkowanej dla grup konsumentów o szczególnych potrzebach żywieniowych;
- zwiększać możliwość przechowywania lub stabilność żywności lub polepszać jej właściwości organoleptyczne, pod warunkiem że konsument nie jest wprowadzany w błąd;
- stanowić pomoc w produkcji, przetwórstwie, przygotowywaniu, obróbce, pakowaniu, przewozie lub przechowywaniu żywności, włączając w to dodatki do żywności, enzymy spożywcze i środki aromatyzujące do żywności, pod warunkiem że dodatek do żywności nie jest stosowany w celu ukrycia wybrakowania surowców lub niehigienicznych praktyk.

- **Barwniki spożywcze mogą wprowadzić konsumenta w błąd, dlaczego więc są dopuszczone?**

Stosowanie barwników spożywczych uznaje się za dopuszczalne dla następujących celów:

- aby przywrócić pierwotny wygląd zewnętrzny żywności, której barwa uległa zmianie w wyniku przetwarzania, przechowywania, pakowania i dystrybucji;
- aby poprawić atrakcyjność wizualną żywności;
- aby nadać barwę żywności, która w przeciwnym razie byłaby bezbarwna.

Stosowanie barwników spożywczych musi zawsze spełniać ogólny warunek niewprowadzania konsumenta w błąd. Na przykład stosowanie barwników nie powinno stwarzać wrażenia, że żywność zawiera składniki, które faktycznie nie zostały dodane.

- **Czy każda substancja może być stosowana jako dodatek do żywności?**

Tylko dodatki do żywności, które są wymienione w przepisach unijnych, mogą być dodawane do żywności, przy czym można je dodawać jedynie pod pewnymi warunkami.

Dodatki budzące wyłącznie minimalne obawy toksykologiczne mogą być dodawane do prawie wszystkich przetworzonych środków spożywczych, na przykład: węglan wapnia (E 170), kwas mlekowy (E 270), kwas cytrynowy (E 330), pektyny (E 440), kwasy tłuszczowe (E 570) i azot (E 941).

W innych przypadkach zastosowanie dodatków jest bardziej ograniczone, na przykład:

- natamycyna (E 235) może być wykorzystywana jedynie jako środek konserwujący do obróbki powierzchniowej sera i suszonych kielbas;
- kwas erytrobowy (E 315) może być wykorzystywany jedynie jako przeciwutleniacz w niektórych produktach mięsnych i rybnych;
- żelazocyjanek sodu (E 535) może być wykorzystywany jedynie jako środek przeciwzbrylający w soli i jej substytutach.

- **Czy dodatki mogą być stosowane we wszystkich środkach spożywczych?**

W niektórych środkach spożywczych stosowanie dodatków do żywności jest bardzo ograniczone. W przypadku żywności nieprzetworzonej, takiej jak mleko, świeże owoce i warzywa, świeże mięso i woda, dozwolonych jest tylko kilka dodatków.

Im większy jest stopień przetworzenia żywności, tym więcej dodatków jest dopuszczonych i stosowanych. Słodycze, słone przekąski, napoje aromatyzowane oraz desery to niektóre produkty mieszczące się w kategorii wysokoprzetworzonych środków spożywczych, gdzie dopuszczonych do stosowania jest wiele dodatków do żywności.

- **Czy istnieje wykaz dopuszczonych dodatków do żywności?**

Dodatki, które są dopuszczone w środkach spożywczych, oraz warunki ich stosowania są wymienione w załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 1333/2008 w sprawie dodatków do żywności. Dozwolone są tylko te dodatki, które znajdują się w tym wykazie, i to pod pewnymi warunkami. Dodatki te są wyszczególnione w wykazie według kategorii żywności, do której mogą być dodawane.

Baza danych Komisji dotycząca dodatków do żywności jest dostępna na stronie internetowej: (https://webgate.ec.europa.eu/sanco_foods/?sector=FAD).

Dzięki tej bazie danych konsument lub podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze może dowiedzieć się, jakie dodatki są dozwolone do stosowania w poszczególnych kategoriach żywności.

- **Jak wygląda procedura udzielania zezwoleń na stosowanie dodatków do żywności?**

Procedura wydawania zezwoleń na stosowanie dodatków do żywności została ustanowiona w [rozporządzeniu \(WE\) nr 1331/2008](#).

Dodatek jest zwykle dopuszczany po złożeniu wniosku do Komisji Europejskiej przez zainteresowaną stronę. W przypadku nowych dodatków Komisja zwraca się do EFSA z wnioskiem o ocenę bezpieczeństwa tego dodatku. Po wydaniu opinii przez EFSA (w terminie dziewięciu miesięcy od wniosku Komisji), Komisja, wraz z ekspertami od dodatków do żywności z wszystkich państw członkowskich, rozważa możliwość udzielenia zezwolenia, biorąc pod uwagę ocenę bezpieczeństwa, wymogi technologiczne, możliwość nadużyć oraz zalety i korzyści dla konsumentów.

Jeżeli ocena Komisji wypada pozytywnie, Komisja przygotowuje wniosek w sprawie ewentualnego dopuszczenia dodatku do stosowania i przedstawia go pod głosowanie w ramach Stałego Komitetu ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt. Jeżeli Komitet poprze wniosek, zostanie on przedłożony Radzie i Parlamentowi Europejskiemu. Mogą oni nadal odrzucić wniosek, jeżeli uznają, że zezwolenie nie jest zgodne z warunkami stosowania określonymi w prawodawstwie UE.

- **W jaki sposób konsument jest informowany o użyciu dodatków?**

Dodatki w środkach spożywczych są oznakowane zgodnie z zasadami określonymi w [dyrektywie 2000/13/WE](#). **Dodatki do żywności są składnikami żywności i należy je uwzględnić w wykazie składników.** Dodatki muszą być oznaczone nazwą ich klasy funkcjonalnej, po której podana jest ich nazwa szczegółowa lub numer E. Na przykład: „barwnik – kurkumina” lub „barwnik: E 100”.

Numery E mogą być wykorzystywane do uproszczenia etykietowania substancji, które czasem posiadają skomplikowane nazwy chemiczne.

- **Czy można przygotować żywność bez dodatków?**

Istotnie, przygotowanie żywności bez zastosowania żadnych dodatków jest możliwe. Dodatki nie są zwykle dodawane do żywności przygotowywanej w domu. Jednak w domu żywności jest zazwyczaj spożywana natychmiast po przygotowaniu. Ponadto przygotowanie żywności w domu ma również mniejszy wpływ na wygląd w porównaniu z żywnością przetwarzaną przemysłowo.

Nie każda żywność przetwarzana przemysłowo musi zawierać dodatki. Przykładem są niektóre rodzaje chleba, gotowych posiłków, niektóre zbożowe płatki śniadaniowe itp. To, czy dodatek jest potrzebny, czy nie, zależy od procesu produkcji, zastosowanych składników, końcowego wyglądu, wymaganej metody konserwacji, potrzeby ochrony przed ewentualnym rozwojem szkodliwych bakterii, rodzaju opakowania itd.

Z drugiej strony należy wspomnieć, że wiele środków spożywczych zawiera naturalnie występujące substancje, które są jednocześnie dopuszczone jako dodatki do żywności. Na przykład w jabłkach można znaleźć ryboflawiny (E 101), karoteny (E 160a), antocyjany (E 163), kwas octowy (E 260), kwas askorbinowy (E 300), kwas cytrynowy (E 330), kwas winowy (E 334), kwas bursztynowy (E 363), kwas glutaminowy (E 620) oraz L-cysteinę (E 920).

- **Jakie były warunki zatwierdzenia glikozydów stewiolowych?**

Glikozydy stewiolowe to substancje słodzące pochodzące z liści *Stevia rebaudiana* Bertoni, rośliny pochodzącej z Paragwaju.

Po otrzymaniu wniosku przez Komisję Europejską poproszono EFSA o ocenę bezpieczeństwa tej substancji. Urząd w swojej opinii z marca 2010 r. stwierdził, że substancje słodzące nie są rakotwórcze ani genotoksyczne oraz nie wykazują toksyczności reprodukcyjnej ani rozwojowej i ustalił dopuszczalne dzienne spożycie (ADI) na poziomie 4 mg/kg masy ciała/dzień. Ostrożne szacunki dotyczące narażenia na glikozydy stewiolowe, zarówno u dorosłych, jak i u dzieci, sugerują, że przekroczenie dopuszczalnego dziennego spożycia przy proponowanych najwyższych dopuszczalnych poziomach stosowania jest bardzo prawdopodobne.

Aby zagwarantować bezpieczeństwo konsumentów, należało wprowadzić zmiany w proponowanych zastosowaniach i poziomach stosowania. W związku z tym odbyły się dalsze konsultacje z EFSA i z wnioskodawcami w celu zaproponowania takich poziomów, które byłyby bezpieczne, a jednocześnie umożliwiały działanie produktu jako substancji słodzącej.

Stosowanie Stevii jest obecnie zatwierdzone na odpowiednich poziomach dla 31 różnych kategorii żywności, w tym napojów bezalkoholowych, deserów, słodczy i słodzików stołowych.

18. AGENDA CYFROWA - Komisja wzywa 16 państw członkowskich do wdrożenia nowych przepisów w dziedzinie telekomunikacji

Komisja Europejska skierowała w dniu 24 listopada 2011 r. zapytania do szesnastu państw członkowskich UE, które do tej pory nie wdrożyły całkowicie unijnych przepisów telekomunikacyjnych do prawa krajowego, mimo iż ostateczny termin wdrożenia upłynął przed sześcioma miesiącami (dnia 25 maja 2011 r.). Ze względu na niepełne wdrożenie nowych przepisów, konsumenci we wspomnianych szesnastu państwach członkowskich nie mogą korzystać ze swoich praw. Nowe przepisy przyznają unijnym konsumentom nowe prawa w odniesieniu do telefonii stacjonarnej, usług komórkowych i dostępu do internetu. Chodzi między innymi o zapewnienie klientom możliwości zmiany operatora telekomunikacyjnego w ciągu jednego dnia, z zachowaniem tego samego numeru telefonu i gwarancję większej przejrzystości dotyczącej zarządzania przepływem danych przez dostawców usług internetowych. Nowe przepisy gwarantują również lepszą ochronę danych osobowych i prywatności w internecie.

Wezwania Komisji przyjęły formę „uzasadnionych opinii”. Państwa członkowskie, które nie wdrożyły w pełni nowych przepisów, ryzykują przekazanie sprawy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i potencjalne kary finansowe. Wspomniane szesnaście

państw członkowskich to: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Francja, Grecja, Hiszpania, Niderlandy, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowenia, Węgry oraz Włochy.

- **Kontekst**

Aby móc wdrożyć w pełni nowe przepisy, państwa członkowskie muszą również wdrożyć dwie nowe unijne dyrektywy do prawa krajowego: dyrektywę w sprawie lepszych uregulowań prawnych oraz dyrektywę o prawach obywateli, które zmieniają pięć różnych dyrektyw unijnych (dyrektywę ramową, dyrektywę o dostępie, dyrektywę o zezwoleniach, dyrektywę o usłudze powszechnej oraz dyrektywę o prywatności i łączności elektronicznej). Proces legislacyjny trwa we wszystkich państwach członkowskich UE i większość z nich poinformowała już Komisję o niektórych środkach wykonawczych, jednak tylko siedem państw członkowskich (Dania, Estonia, Finlandia, Irlandia, Malta, Szwecja i Wielka Brytania) dotrzymało terminu wdrożenia przepisów, przypadającego na dzień 25 maja 2011 r.

W związku z powyższym w lipcu 2011 r. Komisja skierowała zapytania do 20 państw członkowskich, zwracając się do nich z prośbą o przekazanie dalszych informacji dotyczących wdrożenia przepisów. Od tego czasu Litwa, Luksemburg, Łotwa, i Republika Słowacka zgłosiły Komisji całkowite wdrożenie przepisów.

- **Przydatne linki**

Więcej informacji na temat procedury w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego UE, zob. [MEMO/11/824](#)

Zestawienie dotyczące postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z wdrożeniem przepisów telekomunikacyjnych jest dostępne na stronie:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecom/implementation_enforcement/infringement/

Strona internetowa agendy cyfrowej:

http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm

19. AGENDA CYFROWA - Komisja kwestionuje plany dotyczące regulacji stawek za kończenie połączeń w sieciach łączności ruchomej w Polsce i rozpoczyna dogłębny przegląd

Komisja Europejska zwróciła się pisemnie w dniu 7 listopada 2011 r. do polskiego organu regulacyjnego ds. telekomunikacji (UKE), aby wyrazić swoje poważne wątpliwości co do zgodności z prawem unijnym proponowanego przez UKE uregulowania kwestii stawek za kończenie połączeń w sieciach łączności ruchomej (ang. *mobile termination rates*, MTR). Po raz pierwszy Komisja podjęła decyzję o wykorzystaniu swoich nowych uprawnień na mocy art. 7a dyrektywy ramowej w sprawie telekomunikacji (zob. [MEMO11/321](#)) do nadzorowania środków naprawczych zaproponowanych przez krajowe organy regulacyjne.

Stawki za kończenie połączeń w sieciach łączności ruchomej to ceny hurtowe, które operatorzy telekomunikacyjni nakładają na siebie nawzajem za łączenie połączeń przychodzących do abonentów korzystających z ich sieci i które w ostatecznym rozrachunku włączane są do cen połączeń telefonicznych. Komisja zakwestionowała propozycję UKE polegającą jedynie na publikowaniu zalecanych stawek MTR w niewiążącej formie na stronie internetowej UKE, a nie na uregulowaniu MTR w drodze prawnie wiążących, bezpośrednio obowiązujących decyzji regulacyjnych. Komisja obawia się, że takie podejście oznaczałoby brak przewidywalności i pewności prawnej dla uczestników rynku, umożliwiając znaczne odstępstwa od zasad regulacyjnych UE zapisanych w zaleceniu Komisji z 2009 r. w sprawie uregulowań dotyczących stawek za kończenie połączeń w sieciach łączności stacjonarnej i ruchomej w UE oraz byłoby niezgodne z ważnymi wymogami proceduralnymi:

http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/c_2009_3359_en.pdf

Komisja uważa, że wobec braku właściwie nałożonych obowiązków kontroli cen przedstawiona przez UKE propozycja niesie ze sobą niebezpieczeństwo umożliwienia operatorom nakładania cen przekraczających poziomy jedynie „zalecane” przez UKE. Może to prowadzić do sporów między operatorami oraz do zbędnych kosztów regulacyjnych.

Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej odpowiadająca za sprawy agendy cyfrowej, stwierdziła: „Propozycja UKE wzbudziła zastrzeżenia co do zgodności z obowiązkiem organu regulacyjnego w zakresie promowania przewidywalności regulacyjnej i symetrycznych taryf odzwierciedlających niskie koszty świadczenia tych usług. Spodziewam się, że UKE będzie ściśle współpracować z Komisją i innymi organami regulacyjnymi w celu doprowadzenia do większej przejrzystości i przewidywalności na polskim rynku w odniesieniu do usług kończenie połączeń w sieciach łączności ruchomej.”

• Kontekst

Artykuł 7 nowej dyrektywy ramowej w sprawie telekomunikacji zobowiązuje krajowe organy regulacyjne do zgłaszania Komisji, [BEREC](#) (Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej) oraz organom regulacyjnym ds. telekomunikacji w innych państwach członkowskich UE środków, które zamierzają wprowadzić celem rozwiązania problemów na rynku. Krajowe organy regulacyjne ds. telekomunikacji muszą w możliwie najszerszym zakresie uwzględnić zalecenia Komisji, takie jak zalecenie w sprawie stawek za kończenie połączeń.

Komisja, w ścisłej współpracy z BEREC, omówi z UKE podniesione kwestie oraz ewentualne zmiany proponowanych środków w celu zapewnienia ich zgodności z prawem UE oraz wyeliminowania barier na jednolitym rynku europejskim, które mogą powstać w wyniku wprowadzenia tych środków. Dogłębny przegląd zgłoszonych środków będzie trwać do trzech miesięcy. Po zakończeniu tego procesu Komisja może wydać zalecenie, zwracając się do krajowego organu regulacyjnego o wprowadzenie zmian do projektowanego środka naprawczego lub jego wycofanie.

Poważne wątpliwości Komisji dotyczące projektowanego środka zostały przekazane UKE zgodnie ze zmienioną „[procedurą na podstawie art. 7](#)” określoną w unijnej dyrektywie ramowej dotyczącej sieci i usług łączności elektronicznej, która weszła w

życie w maju 2011 r. Procedura na podstawie art. 7 pozostawia organom regulacyjnym pewną swobodę umożliwiającą im dostosowanie podejścia celem osiągnięcia skutecznej konkurencji na ich krajowych rynkach telekomunikacyjnych, ale jednocześnie nakłada na nie obowiązek zgłaszania Komisji projektowanych środków, tak by zapewnić spójność w całej UE. W sytuacji gdy środki te dotyczą kwestii definicji rynku oraz analizy znaczącej pozycji rynkowej, Komisja może zażądać od organu regulacyjnego wycofania środka po przeprowadzeniu trwających dwa miesiące szeroko zakrojonych konsultacji. W przypadku środków regulacyjnych (jak ma to miejsce w obecnym przypadku) Komisja może wyrazić swoje poważne wątpliwości i rozpocząć dogłębny przegląd, który może trwać do trzech miesięcy. Podczas tego przeglądu Komisja, BEREC i zainteresowany organ regulacyjny powinni ściśle ze sobą współpracować, tak by określić najbardziej odpowiednie i skuteczne środki naprawcze, uwzględniając jednocześnie cel ram regulacyjnych UE i opinie uczestników rynku oraz potrzebę zapewnienia rozwoju jednolitej praktyki regulacyjnej.

Nowe przepisy umożliwiają również Komisji przyjmowanie dalszych środków harmonizacji w postaci zaleceń lub (wiążących) decyzji, jeżeli różnice w podejściach regulacyjnych krajowych organów regulacyjnych, w tym środków naprawczych, występują w całej UE w dłuższej perspektywie, np. w sprawie warunków dostępu szerokopasmowego lub w sprawie stawek za kończenie połączeń w sieciach łączności ruchomej.

- **Przydatne linki**

Pismo Komisji skierowane do polskiego organu regulacyjnego zostanie opublikowane na następującej stronie internetowej:

<https://circabc.europa.eu/w/browse/22404314-150c-48f4-a6d1-ec51a59e12b1>

Strona internetowa agendy cyfrowej:

<http://ec.europa.eu/digital-agenda>

Strona internetowa komisarz Neelie Kroes:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/kroes/

Neelie Kroes na Twitterze:

<http://twitter.com/neeliekroeseu>

20. AGENDA CYFROWA - Komisja przeznaczą 600 tys. euro na nowe Centrum ds. Pluralizmu i Wolności Mediów

Komisja Europejska utworzyła we Florencji Centrum ds. Pluralizmu i Wolności Mediów. Centrum, powołane przy Centrum Badań Zaawansowanych im. Roberta Schumana w Europejskim Instytucie Uniwersyteckim, otrzymało dotację w wysokości 600 tys. euro. Jego prace rozpoczną się w grudniu 2011 r., a kierować nim będzie prof. [Pier Luigi Parcu](#). Badania skoncentrują się na tworzeniu nowych koncepcji umożliwiających rozwój różnorodnych i wolnych mediów oraz na podniesieniu jakości debaty nad pluralizmem mediów w Europie.

Ogłaszając utworzenie centrum **Neelie Kroes**, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej ds. agendy cyfrowej stwierdziła: „Wolność wypowiedzi jest częściowo zależna od zróżnicowanych i wolnych mediów. Nowe centrum ma odegrać ważną rolę w zakresie opracowania i testowania koncepcji związanych z pluralizmem i wolnością mediów, które mogą wzbogacić debatę publiczną i politykę”.

Centrum zajmie się czterema konkretnymi działaniami. Są to: badania teoretyczne i stosowane (serie dokumentów roboczych, badania polityczne, monitorowanie pluralizmu mediów), debaty, działalność edukacyjna i szkoleniowa (seminaria, letnia akademie) oraz upowszechnianie wyników.

Centrum powstaje przy Europejskim Instytucie Uniwersyteckim ze względu na długie doświadczenie instytutu w dziedzinie zarządzania europejskiego.

Inicjatywa stanowi kolejny krok Komisji na drodze do większej ochrony zasad pluralizmu i wolności mediów w Europie. Jednym z jej zadań jest sprawdzenie, czy niezbędne jest podjęcie dalszych działań na szczeblu europejskim, krajowym lub regionalnym. Komisja powołała niedawno grupę wysokiego szczebla w tej dziedzinie, której przewodniczy dr Vaira Vike-Freiberg. Komisja jest też w trakcie organizacji grupy ds. przyszłości mediów, w skład której wejdzie wiele zainteresowanych stron, i która zacznie działać w najbliższej przyszłości.

- **Kontekst**

Prawo do wolności wypowiedzi i informacji zostało ustanowione w art. 11 Karty Praw Podstawowych UE, który stanowi, że należy szanować wolność i pluralizm mediów. Jest to fundament każdego wolnego i demokratycznego społeczeństwa, jak również unijnych wartości dotyczących demokracji i społeczeństwa. Jednakże na skuteczne korzystanie z tych praw mogą niekorzystnie wpływać rządy lub osoby prywatne - w związku z czym kwestia ta pozostaje źródłem niepokoju.

Należy również zauważyć, że rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych umożliwił znaczne ograniczenie kosztów dystrybucji i zmniejszenie barier wejścia na rynek dla nowych podmiotów na rynku mediów, jednakże wiążą się z nim obawy decydentów dotyczące różnorodności mediów, wynikające m.in. z konieczności zmiany dotychczasowego modelu biznesowego prasy drukowanej.

Komisja Europejska i Parlament Europejski są żywo zainteresowane zachowaniem wolności i pluralizmu mediów. W 2011 r. Komisja podjęła szereg działań mających na celu zapewnienie zgodności prawa krajowego z unijnym. W szczególności w styczniu 2011 r. wiceprzewodnicząca Komisji Neelie Kroes zajęła się ważnymi kwestiami związanymi z węgierskim prawem medialnym oraz jego kompatybilnością z prawem UE, a w szczególności z dyrektywą o medialnych usługach audiowizualnych. Rząd Węgier zobowiązał się do zmiany węgierskiego prawa medialnego w czterech kwestiach: (i) obowiązek wyważonego relacjonowania, (ii) zasada państwa pochodzenia, (iii) obowiązki w zakresie rejestracji oraz (iv) treści obraźliwe. Ustalone zmiany zostały przyjęte przez rząd Węgier w dniu 7 marca 2011 r.

Centrum jest finansowane z funduszy przeznaczonych początkowo na zaproponowany przez europosła Paula Rübiga program „Erasmus dla dziennikarzy”.

Centrum jest finansowane z funduszy przeznaczonych początkowo na zaproponowany przez europosła Paula Rübiga program „Erasmus dla dziennikarzy”.

- **Przydatne linki**

Centrum Badań Zaawansowanych im. Roberta Schumana:

<http://www.eui.eu/DepartmentsAndCentres/RobertSchumanCentre/Index.aspx>

Główny adres Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego:

<http://www.eui.eu/Home.aspx>

Badanie wykonalności programu „Erasmus dla dziennikarzy”:

http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/mobility/index_en.htm

Zespół zadaniowy ds. mediów Komisji Europejskiej:

http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/index_en.htm

Strona internetowa agendy cyfrowej:

<http://ec.europa.eu/digital-agenda>

Strona internetowa komisarz Neelie Kroes:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/kroes/

Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska³

³ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej